

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANA BİLİM DALI**

**ELİT SPORCULARIN YENİ TİP KORONAVİRÜSE (COVID-19)
YAKALANMA KAYGISI İLE PSİKOLOJİK DESTEK ALMAYA
İLİŞKİN TUTUM DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Ebru YILDIZ

Danışman
Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

SAMSUN
2022

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**ELİT SPORCULARIN YENİ TİP KORONAVİRÜSE (COVID-19)
YAKALANMA KAYGISI İLE PSİKOLOJİK DESTEK ALMAYA
İLİŞKİN TUTUM DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Ebru YILDIZ

Danışman
Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

SAMSUN
2022

TEZ KABUL VE ONAYI

Ebru YILDIZ tarafından, Prof. Dr. Soner ÇANKAYA danışmanlığında hazırlanan “Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ile Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeylerinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 23.2.2022 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	İmza	Sonuç
Başkan	Prof. Dr. Soner ÇANKAYA Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Doç. Dr. Yaşar BARUT Ondokuz Mayıs Üniversitesi Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Seda SABAH Amasya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

ONAY

... / ... / ...

Prof. Dr. Ali BOLAT
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım yüksek lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi?

Evet (Gerekli ise ekler kısmına ekleyiniz)

Hayır

21 /01/2022
Ebru YILDIZ

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı: Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ile Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeylerinin İncelenmesi

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 27.01.2022 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı: % 21

Tek kaynak oranı: % 3 çıkmıştır.

21/01/2022
Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

ÖZET

ELİT SPORCULARIN YENİ TİP KORONAVİRÜSE (COVID-19) YAKALANMA KAYGISI İLE PSİKOLOJİK DESTEK ALMAYA İLİŞKİN TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Ebru YILDIZ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans, Ocak/2022

Danışman: Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

Bu tez çalışmasının amacı, elit sporcuların bazı sosyo-demografik özellikleri açısından yeni tip koronavirüse yakalanma kaygıları ile psikolojik yardım almaya ilişkin tutum düzeylerini incelemektir. Araştırmanın evrenini, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan elit sporcular, örneklemini ise 2020-2021 eğitim öğretim yılında öğrenim gören elit sporcular arasından tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş toplam 177 elit sporcu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, “Kişisel Bilgi Formu”, Tekkurşun Demir ve ark. (2020) tarafından geliştirilen “Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)”, Fischer ve Farina (1995) tarafından geliştirilen ve Topkaya (2011) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği-Kısa Formu (PYAİTÖ-KF)” kullanılmıştır. Çalışmada, ölçek toplam puanlarının cinsiyet, spor branşı, medeni durum, milli olma durumu, daha önce psikolojik yardım alma durumu, ailede psikolojik yardım alan birinin olma durumuna göre farklılık gösterip göstermediği Student t-test ile, okuduğu bölüm, gelir düzeyi, aktif sporcu lisans süresi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği ise Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Araştırmada, elit sporcuların yaş değişkeni ile yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutum düzeyleri arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile belirlenmiştir. Araştırmada, bireysel spor ile ilgilenen elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ölçeğinin alt boyutlarından biri olan sosyalleşme kaygısı düzeyleri takım sporu ile ilgilenen sporculardan daha yüksek; evli elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı toplam puanları, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyut puanları bekar elit sporculardan daha yüksek; daha önce psikolojik yardım alan elit sporcuların psikolojik yardım almaya ilişkin tutum düzeyleri psikolojik yardım almayanlardan daha yüksek tespit edilmiştir. Katılımcıların cinsiyet, milli sporcu olma, gelir düzeyi, lisans süresi, ailede psikolojik yardım alan birinin olması ve yaş değişkeni ile yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Son olarak araştırmada, elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ile psikolojik yardım almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında zayıf pozitif anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bağlamda, COVID-19 gibi pandemi olarak ilan edilen kritik dönemlerde özellikle elit sporcularda meydana gelen ruhsal sorunların engellenmesi amacıyla psikolojik yardım hizmetinin sağlıklı bir şekilde planlanması ve uygulanması, gerekli önlemlerin alınması önem arz etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Elit sporcu, COVID-19, kaygı, psikolojik yardım, tutum

ABSTRACT

INVESTIGATION OF ELITE ATHLETES' CONCERNS TO CATCHING THE NEW TYPE OF CORONA VIRUS (COVID-19) AND ATTITUDES TO SEEK PSYCHOLOGICAL HELP

Ebru YILDIZ

Ondokuz Mayıs University

Institute of Graduate Studies

Department of Sports Management

Master Degree, January/2022

Advisor: Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

The aim of this thesis study's is to analyse the levels of anxiety about catching the new type of coronavirus and attitudes towards psychological help in terms of some socio- demographic characteristics of elite athletes. The research's universe consists of 177 people, who are selected by an accidental sample survey among elite athletes that studied between 2020 and 2021 from the faculty of Yaşar Doğu Sports Sciences at Ondokuz Mayıs University. As a data collection tool in the research, "Personal Information Form", Tekkurşun Demir et al. (2020) "Athletes' Anxiety of Conceiving a New Type of Corona Virus (SYTKYKÖ)", and "Attitudes Towards Seeking Psychological Help-Short Form (PYAITÖ-Scale)" developed by Fischer and Farina (1995) and adapted into Turkish by Topkaya (2011) was used. In the study, whether the total scores of the scale differ according to gender, sports branch, marital status, nationality, previous psychological help, and whether there is someone in the family who received psychological help. Whether it differs according to the variables of the duration of the study was determined by One-Way Analysis of Variance and Tukey's multiple comparison test. In the study, a significant but weak relationship was found between the age variable of elite athletes and their anxiety about catching the new type of corona virus and their attitudes towards seeking psychological help. In the study, the socialization anxiety levels, which is one of the sub-dimensions of the anxiety scale of catching the new type of corona virus, of the athletes who are interested in individual sports are higher than the athletes who are interested in team sports; the total anxiety of catching the new type of corona virus, individual anxiety and socialization anxiety sub-dimension scores of married athletes are higher than those of single athletes; Attitude levels of the athletes who received psychological help before were found to be higher than those who did not receive psychological help. There was no statistically significant difference between gender, being a national athlete, income level, license period, having a psychological helper in the family and age variable, anxiety about catching the new type of corona virus and attitudes towards psychological help. Finally, in the study, a weak positive and significant relationship was found between the anxiety of elite athletes about catching the new type of corona virus and their attitudes towards seeking psychological help. In this context, it is important to plan and implement the psychological assistance service in a healthy way and to take the necessary precautions in order to prevent the mental problems that occur especially in elite athletes during critical periods such as COVID-19 declared as a pandemic.

Key Words: Elite athlete, COVID-19, anxiety, psychological help, attitude

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana olan inancını ve desteklerini esirgemeyen biricik kardeşlerim Görkem YILDIZ'a ve Yeşim YILDIZ'a; kıymetli annem Saliha YILDIZ'a ve babam Ayhan YILDIZ'a; danışmanım olmanın ötesinde eğitimimin her aşamasında bana daima tecrübesini ve bilgisini aktarmaya açık olan, gelişimimde büyük katkısı olan sevgili yol göstericim Sayın Prof. Dr. Soner ÇANKAYA hocama ve son olarak bu süreçte beni motive ettiği için canım arkadaşım Aslıhan YAYLA'ya çok teşekkür ederim.

Ebru YILDIZ

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	5
2.1. Yeni Tip Koronavirüs (COVID-19).....	5
2.2. Yeni Tip Koronavirüsün (COVID-19) Spor Alanına Etkisi	7
2.3. Kaygı Kavramı.....	7
2.3.1. Durumluk ve Sürekli Kaygı	8
2.3.2. Olumlu ve Olumsuz Kaygı	10
2.3.3. Bilişsel ve Somatik (Bedensel) Kaygı	10
2.3.4. Sosyal Kaygı	10
2.4. Psikolojik Yardım Alma	12
2.4.1. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum.....	13
2.4.2. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutumu Etkileyen Faktörler.....	15
3. MATERYEL VE YÖNTEM	17
3.1 Araştırmanın Amacı.....	17
3.2.Araştırmanın Modeli Evreni ve Örneklemi	17
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	17
3.4. Veri Toplama Araçları	17
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	17
3.4.2. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği- Kısa Formu.....	18
3.4.3. Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği ...	18
3.4.4. İstatiksel Analiz	18
4. BULGULAR.....	20
5. TARTIŞMA.....	26
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	42
KAYNAKÇA.....	44
EKLER	53
Ek 1.Etik Kurul Formu	53
Ek 2.Kişisel Bilgi Formu	54
Ek 3. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği- Kısa Formu	55
Ek 4. Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği.....	56
ÖZ GEÇMİŞ.....	57

KISLATMALAR LİSTESİ

ANT	: Antrenörlük
BK	: Bireysel Kaygı
BSÖ	: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
HCOV- 229E	: İnsan Koronavirüsü- 229e
HCOV- OC43	: İnsan Koronavirüsü- OC43
HCOV- NL63	: İnsan Koronavirüsü- NL63
OMÜ	: Ondokuz Mayıs Üniversitesi
PYAİTÖ- KF	: Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği- Kısa Form
PDR	: Psikolojik Danışmanlık Ve Rehberlik
REK	: Rekreasyon
RNA	: Ribonükleik Asid
SK	: Sosyalleşme Kaygısı
SYB	: Spor Yöneticiliği Bölümü
SYTKYKÖ	: Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanma Kaygısı Ölçeği

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. Katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri cevaplara ait iç tutarlılık katsayıları	20
Tablo 4.1. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	21
Tablo 4.2. Cinsiyete göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyi	22
Tablo 4.3. Spor branşına göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyi	22
Tablo 4.4. Milli sporcu olma durumuna göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyi..	23
Tablo 4.5. Okuduğu bölüme göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyi	23
Tablo 4.6. Medeni duruma göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyi	24
Tablo 4.7. Gelir durumuna göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyi	24
Tablo 4.8. Lisans süresine göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyi	25
Tablo 4.9. Psikolojik destek alma durumuna göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyi.....	25
Tablo 4.10. Ailede psikolojik destek alan biri olma durumuna göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyi.....	26
Tablo 4.11. Elit sporcuların yaşı ile yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arası ilişkiler.....	26

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Johari Penceresi	15
-----------------------------------	----

1. GİRİŞ

31 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Wuhan kentinde, insanlarda hastalığa sebep olduğu belirlenen bir virüs COVID-19 olarak tanınmıştır. Yeni tespit edilen bu virüs hakkında yeterli bilgi olmadığı için tedavi aşamasında birçok güçlük ile karşılaşmış ve böylece hastalık hızla yayılmıştır (Til, 2020). Hastalığın dünya üzerindeki diğer kıtalarda da yayılması ve ciddi oranlara ulaşması sonucu Dünya Sağlık Örgütü bu salgını "pandemi" olarak ilan etmiştir. Türkiye'de ilk koronavirüs vakası 10 Mart 2020'de görülmüş ve koronavirüs kaynaklı ilk ölüm 17 Mart 2020 tarihinde gerçekleşmiştir. 25 Aralık 2021 tarihli güncel toplam vaka sayısı 9.002.968, toplam vefat sayısı 78.778 kişi iken günlük vaka sayısı 141.582, vefat sayısı 1.361, test sayısı 2.467.566 ve iyileşen sayısı 175.993 kişi olarak kayda geçmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2021).

Ciddi sayıda kayıplara yol açan COVID-19 salgını tüm dünyada etkisini göstermiştir. Başta sağlık olmak üzere, eğitim, ekonomi, turizm gibi birçok alanla birlikte spor dünyasında da etkili olduğu bilinmektedir (Timpka, 2020). Kalabalık grupları veya toplulukları bir araya getiren spor organizasyonları, hastalıkların bulaş riskini artıracak ortamı hazırlaması sebebiyle insan sağlığı açısından büyük önem arz etmektedir (Memish ark., 2019). Yeni tip koronavirüs, fazlasıyla bulaş riskine sahip olduğu için yayılma hızı da oldukça fazla olmuştur. Dolayısıyla birçok ülke insanların topluluk içerisinde serbest dolaşmasını ve hareket etmesini sınırlandırmak amacıyla sıkı tedbirler almaya karar vermiştir. Bu tedbirlerden toplumdaki tüm kesimler etkilenmiştir (Tekin, 2020). Alınan tedbirler kapsamında ülkelerin yetkilileri tarafından okulların ve üniversitelerin kapatılması, seyahat, kültürel organizasyonlar, spor organizasyonları ve sosyal toplantıların yasaklanması gibi çeşitli koruyucu önlemler getirilmiştir (Hammami ark., 2020).

Salgın döneminde spor dünyasındaki değişikliklerden dolayı bu süreçten fazlasıyla etkilenen kesimlerden biri de elit düzeydeki sporcular olmuştur (Håkansson ark., 2020). Yurt dışında ve Türkiye'de farklı branşlarda performans sergileyen sporcuların, antrenör ve yöneticilerin yeni tip koronavirüse yakalanmaları birçok spor organizasyonunun ertelenmesi veya iptaline yol açmıştır. Örneğin 2020 Tokyo Olimpiyatları, Formula 1 yarışları, Fransa Açık Tenis Turnuvası, Amerikan

araba yarışları, Amerikan Basketbol Ligi maçları vb. birçok organizasyonun ileri bir zamana ertelenmesi veya iptal edilmesi kararı çıkmıştır (Tekkurşun Demir ve ark., 2020).

Tiribünlere seyircilerin gelememesi, sporcuların virüse yakalanması, ürün satışının yapılamaması, sporcu transferlerinin gerçekleşmemesi (Aksoy, 2021), sportif etkinliklerin duraklatılması, antrenman ve yarışmaların ertelenmesi veya iptali gibi şartların sporcularda kişisel, sosyo-ekonomik ve psikolojik etkilere sebep olduğu bilinmektedir. Sporcular pandemi öncesindeki gibi düzenli bir şekilde antrenman yapamadıkları için performanslarının olumsuz etkilenmesinden ve ilerleyen dönemdeki müsabakalarda mağlubiyet yaşamaktan endişe ve korku duymuşlardır. Bunun gibi düşünce ve duygulara sahip sporcularda belirsizlik kaynaklı gerginlik ve kaygı düzeylerinin arttığı söylenmektedir (Yıldız ve ark., 2021).

Türk Dil Kurumu (TDK, 2021) tarafından kaygı, çoğunlukla kötü bir durum yaşanacakmış düşüncesiyle meydana gelen ve nedeni tahmin edilemeyen stres veya gerginlik olarak tanımlanmaktadır. Günümüz koşulları da sporcuların yeni tip koronavirüs pandemisini bir tehdit olarak algılamasına ve bu tehdide karşı olumsuz duygular beslemesine yol açmıştır. Bu durum, sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygılarının araştırılmasına yönelik bir gerekçe sunmaktadır.

Pandemi öncesinde olduğu gibi pandemi sürecinde de sporcuların psikolojik yapılarını inceleyen bazı araştırmalar (Yarayan ve Ayan, 2018; Yarayan, Yıldız ve Gülşen, 2018; Gülşen ve ark., 2019; Tolukan ve Akyel, 2019; Arı ve ark., 2020; Yıldız ve ark., 2020; Çiftçi ve ark., 2021) mevcuttur. Koçak ve Özer Kaya (2020), sporun toplumu etkileme potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda, yaşanmakta olan pandeminin elit sporcular üzerindeki yansımaları konusunda daha çok araştırma yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu kapsamda araştırmada ele edilecek bulguların COVID-19 sürecinde elit sporcuların önemli ruhsal durumlarından biri olan kaygı düzeylerinin anlaşılmasına yardımcı olacağı ve bununla birlikte pandemi sürecinden fiziksel olduğu kadar ruhsal anlamda da en az hasarla çıkabilmeleri adına psikolojik destek almaya ilişkin tutumları konusunda bir farkındalık oluşturacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmada, elit sporcuların bazı sosyo-demografik özellikler bakımından yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ile psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilecek tespitlerin ve bu tespitler sayesinde yapılacak tartışmanın ilgili alan yazına

katkıda bulunulacağı tahmin edilmektedir.

1.1. Araştırmanın Hipotezleri

Hipotez, genellikle araştırmacının, araştırma probleminin değişkenleri hakkında veya değişkenler arasında istatistiksel olarak nasıl bir ilişki olduğuna dair kurduğu yargılar ve yorumlamalar şeklinde tanımlanmaktadır (Altunışık ve ark., 2010). Bu araştırmanın ana hipotezi “Elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygıları ile psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.” şeklindedir. Demografik değişkenler doğrultusunda incelenecek diğer hipotezler aşağıda detaylı bir şekilde yer almaktadır:

H1: Kadın ve erkek elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında farklılık vardır.

H2: Takım sporu ve bireysel spor ile ilgilenen elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında farklılık vardır.

H3: Elit sporcuların milli sporcu olma durumuna göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında farklılık vardır.

H4: Elit sporcuların okuduğu bölüm değişkenine (Spor Yöneticiliği, Antrenörlük, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Rekreasyon) göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında farklılık vardır.

H5: Evli ve bekar elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında farklılık vardır.

H6: Elit sporcuların gelir düzeyi değişkenine göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında farklılık vardır.

H7: Elit sporcuların aktif sporcu lisans süresi değişkenine göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında farklılık vardır.

H8: Elit sporcuların daha önce psikolojik destek alma durumuna göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında farklılık vardır.

H9: Elit sporcuların aileden birinin psikolojik destek alma durumuna göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında farklılık vardır.

H10: Elit sporcuların yaş değişkenine göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.2. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibidir:

- ✓ Araştırmada, evrenden oluşturulan örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu,
- ✓ Araştırmada ulaşılmaması hedeflenen amaca yönelik kullanılan ölçeklerin uygun olduğu,
- ✓ Araştırmaya katılan sporcuların, ölçeklerde bulunan maddeleri gönüllülük esası kapsamında ve dürüst bir şekilde doldurduğu,
- ✓ Veri toplama aşamasında pandemi koşullarından dolayı Google form anket tekniğinin bu araştırma için uygun olduğu varsayılmıştır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları şöyle sıralanabilir:

- ✓ Araştırma Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören elit sporcular ile sınırlı tutulmuştur.
- ✓ Araştırmadan elde edilen bulgular, Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği ve Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği'nin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
- ✓ Pandemi sebebiyle verileri toplama online anket tekniği ile sınırlı tutulmuştur.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Yeni Tip Koronavirüs (COVID-19)

Koronavirüsler, tek zincirli, pozitif polariteli, zarflı RNA virüsleri olarak adlandırılmıştır. Pozitif polariteli olduğundan dolayı RNA'ya bağımlı RNA polimeroz enzimi içermezler. Ancak genomlarında bu enzimi kodlama durumuna sahiptirler. Yüzeylerinde çubuksu uzantıları olduğu için Latince anlamı 'corona', Türkçe manasıyla 'taç' anlamına geldiği için bu isim ile tanımlanmıştır (Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması, 2020).

Koronavirüs, soğuk algınlığına benzer belirtiler ile ortaya çıkan, Orta Doğu Solunum Sendromu ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu gibi daha önemli hastalıklara yol açabilen büyük bir virüs ailesi olarak bilinmektedir. Koronavirüslerin insanlar arasında yaygın bir şekilde bulaşabilen alt tipleri olduğu bilinmektedir. Hastalığın en önemli dezavantajı insandan insana çok kolay bulaşabilmesidir. Bu hastalığın alt tipleri Sağlık Bakanlığı tarafından HCOV-229E, HCOV-OC43 ve HCOV-NL63 olarak açıklanmıştır. Daha önceden yapılmış çalışmalarda Şiddetli Akut Solunum Sendromu'nun Misk kedilerinden, Orta Doğu Solunum Sendromu'nun ise tek hörgüçlü develerden insanoğluna bulaştığı belirtilmiştir (Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması, 2020).

Şiddetli Akut Solunum Sendromu 2003'te nedeni bilinmeyen nedenlerden ortaya çıkmış ve bir virüs yüzünden bütün dünya üzerinde insan ölümleri çokça görülmüştür. 21. Yüzyılda rastlanan acil durum olarak belirtilmiştir. Bu virüsün ölümlere yol açması bütün dünyayı paniğe sürüklemiştir. 31 Aralık 2019 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Çin'in Hubei eyaletine bağlı olan Wuhan'da nedeni anlaşılmayan zatürre belirtisi olan hastaların bulunduğunu rapor etmiştir. Bu tarihlerde görülen pnömoni yani zatürre kümelenmesi çarpıcı bir etki yaratmış ve hasta olan insan sayısı hızla artışa geçmiştir. Hastalığın yayılımı bir hayvan pazarından alınan hayvandan geçtiği ve insandan insana çok kolay bulaşarak yayıldığı bilinmektedir. İnsanlar arasındaki iletişim ve temas sayesinde hastalık git gide artmaktadır. Virüsün bulaşmasının en kolay yolu damlacık yolu ile olduğu tespit edilmiştir. Virüs kapmış bir bireyin öksürmesi, hapşırması, yakın mesafeden iletişim kurarak karşısındaki bireye hastalığı kolayca bulaştırabilmektedir. Bunu takiben Çin'den yayılan bu virüs ilk etapta 113 ülkeye şiddetli bir şekilde yayılım

göstermeye başlamıştır. DSÖ, durumun git gide kötü bir hal alması ile bu hastalığı 11 Mart 2020 tarihinde küresel salgın yani 'pandemi' olarak kabul etmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2020).

Ülkemizde ise ilk COVID-19 vakası, 11 Mart 2020'de tespit edilmiştir. Daha sonra vaka artışı hızlanmış, çok kısa bir süre içerisinde onları, yüzleri, binleri bulmuştur. Bu tablonun gidişatında maalesef ki bu virüse bağlı ilk vefat 18 Mart tarihinde gerçekleşmiştir. COVID-19 salgını bütün ülkelerde etki göstermeyi başarmış ardından günlük hayatı yaşanılmaz bir duruma getirmiştir. Bu salgında büyük oranda etkilenen insanlar ise genelde 65 yaş üzeri ve daha önceden kronik rahatsızlıkları olan bireyler olmuştur. (Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması, 2020).

Koronavirüsün etkileri arasında bilinen en fazla belirtileri; boğaz ağrısı, eklem ağrısı, sırt ağrısı, baş ağrısı, öksürme, çabuk yorulma, nefes darlığı, ateş ve terleme olduğu bilinmektedir. Bu belirtiyeye sahip kişiler en yakın sağlık kuruluşuna gidip COVID-19 testi yaptırarak hastalığa yakalanıp yakalanmadığını öğrenebilmektedirler. COVID-19 vakaları olası vaka ve kesin vaka olarak iki bölümde incelenmektedir. COVID-19 testleri burundan ve boğazdan sürüntü alınarak yapılmakta ortalama 24 ile 48 saat arasında sonuçlanmaktadır. Hafif belirtisi olan ve test sonucu negatif çıkan ama şikayetleri devam eden hastalar için bilgisayarlı tomografi ile tanı konularak yardımcı bir test yöntemi kullanılmaktadır (Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması, 2020).

Türkiye'de COVID-19 ile alakalı incelemeler 10 Ocak 2020'de sağlık bakanı önderliğinde başlamış ve ilk olarak 22 Ocak 2020 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir. Günlük hayatımızı bir anda alt üst eden bu salgın hastalık tüm insanlığı tehdit eder hale gelmiş ve önlenemez bir hal almıştır. Hastalığı önlemek ve ortadan kaldırmak amacıyla ilaç ve aşı çalışmalarına başlanmış olup, ülkemizde ilk COVID-19 aşısı tarih 13 Ocak 2021'i gösterdiğinde Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca'ya uygulanmış ve daha sonra ileri yaştaki gruplardan başlayarak diğer vatandaşlara da uygulanmaya devam edilmiştir. Ülkemizde günden güne aşı olan vatandaş sayısı hızla artmakta ve yerli COVID-19 aşısı çalışmaları özveriyle devam etmektedir.

2.2. Yeni Tip Koronavirüsün (COVID-19) Spor Alanına Etkisi

Yeni tip koronavirüsün (COVID-19) etkilediği alanlardan biri de spor sektörüdür. Spor toplulukları pandeminin olumsuz sonuçlarından dışlanamazlar. COVID-19 sporcularda sadece eğitim, gelir kaybı, müsabakaların iptali alanlarında değil; ciddi sağlık sorunlarına da neden olabilmektedir (Timpka, 2020). Dünya genelinde branş fark etmeksizin tüm müsabakalar, antrenmanlar, organizasyonlar ve festivaller iptal edilmiş yahut ertelenmiştir. Bunların en büyüklerine Olimpiyat oyunları ve ülkemiz A Milli Takımının da yer alacağı Euro 2020 Avrupa Futbol şampiyonası örnek gösterilebilir. Etkilenen spor dünyası sadece seyir zevkinden mahrum kalmak olarak düşünülmemelidir. Dünya üzerinde binlerce insan geçimi spor sektörü üzerinden sağlamaktadır. Bu insanlar her sektörde olduğu gibi yıpranmış ve geçim sıkıntısına düşmüşlerdir. Spor alanındaki iptaller ve ertelemeler sadece ekonomik alanda değil sağlığı için spor yapan sporcular, hastalar ve çocuklar için de önemli bir kayıp oluşturmuştur. Ülkemizde de bütün profesyonel ve amatör branşlar faaliyetlerine ara vermiş tüm hedeflerinin uzağında kalmışlardır. Bunun yanı sıra sporu sağlık açısından ve hobi olarak yapanlar evlerinde kaldıkları için psikolojik sorunlar yaşamıştır. Hayatını sporu meslek edinerek geçinenler başka sektörlere yönelmek zorunda kalmıştır. Ülkemizde de en üst düzeyden en alt düzeye spor sektörü durma noktasına gelmiş yerel ve ulusal bütün müsabakalar sekteye uğramıştır. Ufak yaşlardan başlayarak spor ile ilgilenen her birey neredeyse iki yılını verimsiz geçirmiştir. Özellikle gelişme çağındaki öğrenci ve sporcular olumsuz yönde etkilenmiş, sporda veya eğitimdeki başarıları kaygıya dönüşmüştür (Aksoy, 2020; Batu, 2020; Gümüşgöl ve ark., 2020; Serbest, 2021; Yıldız ve ark., 2021).

COVID-19 salgınının ortaya çıkardığı korku ve psikolojik çöküntü gerek bireyleri gerekse birçok sektörü tedirgin etmektedir. Özellikle insanlarda ortaya çıkan psikolojik sorunlara insanların sağlıklarını kaybetmesi, işlerini kaybetmesi ve hastalığı yayma korkusu eklenerek toplumlar üzerinde büyük boyutlarda bir kaygıya neden olmuştur (Barua, 2020).

2.2. Kaygı Kavramı

Kaygı türü ve derecesine göre hemen hemen her bireyin yaşadığı bir durumdur. Günlük yaşantıda sıklıkla karşılaşılan davranışlarından birisi olan kaygı, insanları yaşamları boyunca farklı düzeylerde etkileyerek olgunlaşmayı, büyümeyi ve tecrübe kazanmayı sağlamaktadır. Belirli bir düzeyde kaygı bireyleri motive ederken, yüksek

düzeyde kaygı tam aksine kişi üzerinde dikkat ve kişiler arası ilişki gibi birçok alanda bozukluklara neden olmaktadır (Karagözoğlu ve ark. 2013).

Kaygı tehlikeli bir durumla ya da olayla baş etmek için bireyin bu duruma ya da olaya uyumlanmasını sağlayan, insani ve çok yönlü bir duygu şeklinde ifade edilmektedir (Özusta, 1995). Kaygı, kişinin nedenini bilemediği ancak tehlikeli ve zararlı olarak gördüğü olaylar karşısında hissettiği huzursuzluk ve korku olarak tanımlanmaktadır (Başaran, 2008). Ayrıca sezgisel olarak da hissedilen bir tehlikeye karşı hazırlık anında kişinin kendinde algıladığı güçsüzlük duygusu olarak belirtilmektedir (Aydın ve Zengin, 2008). Koç'a göre (2004) kaygı, insanların hayatında belirli dönemlerde yaşadığı ve gelecekte de içinde bulunabileceği güven vermeyen ve kararsız kaldığı zorlayıcı durumlar sonucunda verdiği tepkiler şeklinde ifade edilmiştir.

Fizyolojik, psikolojik zihinsel ve davranışsal olarak yaygın kaygı belirtilerini şöyle sıralayabiliriz:

- ✓ Uyku düzeninin bozulması
- ✓ Nefes alış verişinde düzensizlik,
- ✓ Bitkinlik
- ✓ El ve ayak parmaklarında soğukluk
- ✓ Endişe, korku
- ✓ Ruh halinde değişkenlik
- ✓ Gerginlik, sinirlilik ve/veya öfke hali
- ✓ Aşırı uyanıklık hali
- ✓ Düşünceleri organize etmede güçlük çekme (Lee and Graham, 2001).

2.3.1. Durumluk ve Sürekli Kaygı

Bireyin kişisel veya çevresel kaynaklı meydana gelen, herhangi bir tehdit ve tehlikeye karşı yansıttığı tepki, kaygı kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tepki, hem psikolojik hem de fizyolojik bir durumdur. Bununla birlikte zihinsel ve davranışsal olarak da kendini göstermektedir. Kaygının yaşandığı süre boyunca kişi, kendini tetikte ve her an olumsuz, başına kötü bir olay gelecek gibi hissetmektedir. Durumluk ve sürekli kaygı şeklinde alt başlıkları vardır (Leu ark., 2006; Yılmaz ve

ark., 2014).

Çoğunlukla çevreden kaynaklı stres veya gerginlik durumu olan durumluk kaygı kalıcı bir duygu bozukluğu değildir. Bu bağlamda, istenmeyen bir durumla karşılaşıldığında ortaya çıkan kaygı türüdür (Aydın ve Tiryaki, 2017). Kartopu (2012), bu kaygının kaynağının içsel ve dışsal faktörler olduğunu, bireyin yaşadığı gerçek veya gerçek dışı, tehdit edici bir durum sırasında hissettiği şiddetli bir şekilde kendini gösteren bir duygu olduğunu belirtmektedir.

Akarçeşme (2004)'ye göre, bireyin yaşadığı durumlar/olaylar değiştikçe yoğunluğu da farklılaşan, özellikle de sürekli olmayan durumlara karşı bireyde gözlemlenen geçici ve duygusal tepkiler durumluk kaygıya işaret etmektedir. Birey kendisinde stres veya huzursuzluk oluşturan durumu, tehdit edici algıladığında durumluk kaygı düzeyi yükselirken, tehdit olarak algılanmadığında bu kaygı düzeyi düşmektedir. Koç'a (2004) göre, durumluk kaygı; anlık gerilim, korku ve dehşet olarak ifade edilmektedir.

Sporcuların kendilerini fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal kapasiteleri ile bütüncül bir şekilde gerçekleştirme sürecinde kolaylaştırıcı veya engelleyici bir role sahip olan durumluk kaygı, onların performansı üzerinde olumlu ve olumsuz etkiler bırakabilmektedir (Cüceloğlu, 1996).

Diğer bir kaygı türü olan sürekli kaygı ise, Aydın ve Tiryaki (2017)' ye göre yaşantılardan ayrı bir biçimde gelişir ve kişinin hayatını etkileyerek uzun süre devamlılık gösterir. Ayrıca, kişinin kendine has özelliklerinin tümü olarak adlandırılabilir. Bireyin karşılaştığı bir tehdit ve tehlike durumunda verdiği tepkinin çok fazla artması ve bu korkunun devamlılık göstermesi olarak da tanımlanabilir. Sürekli kaygıya sahip bir bireyin normal hayatında da diğer insanlarla karşılaştırıldığında genel tepkilerinin de daha fazla olduğu bilinmektedir (Özgüven, 2012). Sürekli kaygı kişileri ayırt edebilmede önemli bir özelliktir. Sürekli kaygı düzeylerine bakıldığında yüksek olanların düşük olanlara oranla yaşanan durumları tehditmiş gibi algılama eğiliminde oldukları görülmektedir (Marakoğlu ve ark. 2003).

Özgül (2003) sürekli kaygıyı, bireyin yaşadığı durum veya olayları stresle karşılama eğilimi ve kaygı yaşanmışlıklarına yatkınlığı olarak yorumlamıştır. Bu tür kaygı seviyesi yüksek olan bireylerin, duygusal olarak kolaylıkla olumsuz anlamda

etkilendikleri ve karamsarlığa düştükleri söylenebilir.

2.3.2. Olumlu ve Olumsuz Kaygı

Kaygı insanlarda genellikle olumsuz bir izlenim bırakır ve yaşamak istenmemektedir. Buna karşın kaygı; insanı araştırma, üretme, kazanma gibi faydalı olduğu düşünölen eylemlere yönlendirebilmektedir. Ayrıca belli bir seviyedekeyen kaygının, bedensel ve zihinsel işlevlerin verimliliğini dinç tutmak, ihtimal olan sorunlara karşı bireyi hazırlıklı hale getirmek ve güdülemek için gerekli olduğu savunulmaktadır (Özgöl, 2003; Serbest, 2021).

2.3.3. Bilişsel ve Somatik (Bedensel) Kaygı

Kaygı çeşitlerinden biri olan bilişsel kaygı, bireyin zihninde kendi negatif değerlendirmeleri veya başarıyla hakkındaki negatif beklentileri ile kendini göstermektedir. Bilişsel kaygı, bireyin sıkıntılarında, rahatsız edici görsel imajlardan ve bununla ilgili olumsuz düşünce ve duygular bütünü olarak yoğunlaşamama, dikkat bozukluğu ve endişe gibi düşünceleri ifade etmektedir (Koç, 2004). Bir başka ifadeyle korkunun benliği tehdit etmesiyle bireyin kendini negatif değerlendirmesi durumudur (Yılmaz ve ark., 2004).

Bedensel kaygı ise direkt olarak istem dışı uyarılmadan gelişen fizyolojik parametreleri göstermektedir. Uyaranların şiddetine göre kalp atım sayısında artış, kısa ve kesikli nefes alıp verme, ellerde terleme, kas gerginliği ve göz bebeklerinde büyüme gibi çeşitli fizyolojik değişimlerin ortaya çıkması da bedensel kaygıyla bağlantılı durumlar olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz ve ark., 2004).

2.3.4. Sosyal Kaygı

Sosyal bir varlık olarak insan, iç ve dış dünya ile doyum sağlayan ilişkiler ve iletişim kurabildiği sürece varoluşunu sürdürebilir. Ancak, hızla değişen ve gelişen teknoloji çağımızda, bireyin yüz yüze olan ilişkiler bağı giderek makineleşmiş böylece insanın sosyal yaşamdan kopmasına ve sosyal edim kaybına uğramasına neden olmuştur.

Sosyal ortamlarda bir eylemi gerçekleştirme durumunda kalmaktan kaçınma şeklinde meydana gelen sosyal kaygı türünde kişi, uygun olmayan biçimde davranabilir ve kendisini izleyen kişiler tarafından olumsuz değerlendirileceğine ilişkin beklentiye girebilir. Kısaca, insanın sergilediği tutum ve davranışların

çevresindeki diğer insanlar tarafından olumsuz bir profil oluşturacağı korkusuyla almış olduğu bir ruh hali olan sosyal kaygı bu insanlar tarafından sürekli izlendiğini düşünerek korku duyulması hali olarak tanımlanabilir (Eren Gümüş, 2000).

Geçmişten günümüze insanlığın en önemli sorunlarından biri olan kaygı, bireyin yaşamakta olduğu anda ve ileriki zamanda nasıl gerçekleşeceği belirsiz olan; hatta gerçekleşme ihtimali olmayan öznel bir durumla ilgili endişe ve tedirginlik duyma hali olarak ifade edilebilir. Kendisini fiziksel ve duygusal anlamda güvende hissetmek isteyen insan, kendine tanıdık gelmeyen ve bilinmeyen şeylerden korku duyabilir. İlk çağda insanlar deprem, sel, yangın, kuraklık veya fırtına gibi birçok doğa olayından, yabancı hayvanlardan ve salgın hastalıklardan yeteri kadar kendilerini koruyamamışlardır. Bu tarz durumlara maruz kaldıklarında yüksek düzeyde kaygı yaşadıkları söylenebilir (Şahin, 2019). İnsanlık tarihinin başlangıcından bu yana insanoğlu çeşitli hastalıklar ve felaketler ile karşı karşıya kalmıştır. Bu olaylar karşısında binlerce hatta milyonlarca insan hayatını kaybetmiştir (Aksoy, 2021).

2019 yılının son aylarında Çin'in Wuhan Nehrinde, sıradan bir canlı hayvan pazarından yayılarak bütün dünyaya etki eden virüs, insanların bazı kaygı ve endişeleri yaşamasına neden olmuştur. Bilhassa risk teşkil eden gruptaki insanlar, gerçekleşen vakaları ve vefat eden kişi sayılarından ötürü, kendilerinin de aynı şeyleri yaşayabileceğini düşünerek kaygı duygusunu en üst düzeyde hissetmişlerdir (Sakaoğlu ve ark., 2020).

Sporcular üzerinde fizyolojik, psikolojik ve davranışsal boyutlarda birçok etkiye sahip olan duyguların spordaki rolü yadsınamaz. Sporcular spor hayatları süresince öfke, üzüntü, mutluluk, şaşkınlık, kaygı ve heyecan gibi birçok duyguyu yaşamaktadır. Özellikle kaygı, seviyesi fark etmeksizin performans sergileyen her sporcunun tecrübe ettiği ve başarımlarında oldukça fazla etkisinin görüldüğü en hassas duygu durumlarından. Spor alanındaki kaygı, baskı altında en iyi hali ile ortaya koyulmaya çalışılan performansın neden olduğu duruma verilen can sıkıcı veya tatsız psikolojik bir reaksiyon şeklinde tanımlanmaktadır (Şeber, 2021).

Kaygı ve korku, insanın hayatta kalma mücadelesi açısından belirli ve kontrol edilebilir bir seviyedeysen hastalıklardan korunma konusunda tedbir almaya yönelik pozitif bir yönde etki etmektedir. Ancak salgına yönelik ortaya çıkan kaygı seviyesi, patolojik düzeylere çıktığında psikolojik sorunlara yol açabilmektedir. Bu durum yetkililerin de çoğunlukla altını çizdiği, 2019 yılının son aylarında ortaya çıkan yeni

tip koronavirüsle birlikte toplumda psikolojik rahatsızlıkların çoğalmasına karşın önleyici ve iyileştirici faaliyetlere geçilmesi hususunda önem arz etmektedir. Salgının ekonomi, eğitim, kültür, sanat ve sosyal hayatta görülen etkilerinin yanı sıra insan psikolojisinde yarattığı değişimler de geleceğin önemli meselelerinden biri olacağı savunulmaktadır (Çebi ve ark., 2021). Bu anlamda pandemi sürecinde kaygı düzeyleri sıkıntılı boyutlara ulaşan bireylere sunulacak psikolojik yardım hizmetleri önem kazanmaktadır.

2.4. Psikolojik Yardım Alma

Dünyadaki değişme ve gelişmeler, sistemler, hastalıklar insanları ve tüm canlıları etkilemektedir. Bu etkileşim beraberinde insanlara sunulan hizmetlerin de farklılaşmasına yol açmıştır. Bu hizmetlerden biri de 19. yüzyılda Wilhelm Wundt'un ön ayak olduğu psikoloji bilimidir. Günümüzde genetik, sosyal çevre, normal ve normal dışı davranışlar, aile ilişkileri ve buna benzer pek çok farklı etmeni içeren psikoloji, özünde bilincin işleyişini ve bireylerin duygu ve düşüncelerini inceleyen bir bilim dalıdır (Arıkan, 2006). Geçmişten bugüne psikolojinin çalışma alanı ve ele aldığı konular dünyadaki yaşam olaylarına ve insanların ihtiyaçlarına göre değişmektedir. Literatür incelendiğinde, anksiyete, depresyon, kaygı, öfke, obsesif inanış biçimleri, sosyo ekonomik zorluklar, silahlı çatışmalar, cinsel istismar ve benzeri birçok psikolojik sorunla ilgili araştırmaların yapıldığı bilinmektedir (Rellini and Meston, 2007; Bulantekin, 2008; Köyden, 2015; Güven ve Aslan, 2018; Kara, 2019; Şahin, 2020; Filiz, 2021;). Bireylerin söz konusu sorunlarla mücadele etmek, içinde bulunduğu ve üstesinden gelemediği durumlarla başa çıkabilmek, iyilik hallerini arttırmak ve rahatsızlık veren duygulardan kurtulmak için yöneldikleri psikolojik yardım kaynakları farklılaşmaktadır. Bireyler zaman zaman zorlayıcı durumlarla karşı karşıya gelmektedir. Bu durumun yarattığı gerginlik nedeniyle bozulan dengeyi sağlamak ve yeni duruma uyum sağlayabilmek için psikolojik yardım almaya ihtiyaç duymaktadır (Topkaya ve Meydan, 2013; Temiz ve ark., 2021).

Kişisel, sosyal, zihinsel, duygusal ve fiziksel yönleri ile bir bütün olan insanın hayata geçirdiği eylemlerden biri de sportif performanstır. Bu özelliklerin birlikte ele alınarak, entegre bir biçimde planlanarak hayata geçirilmesi ile istendik düzeye çıkarılabilir. Sporcuların bu düzeye ulaşabilmeleri için fiziksel hazırlıkların yanı sıra psikolojik hazırlıkların da sürece dahil edilmesi gerekmektedir. Sporcular rekabetin

yüksek olduğu karşılaşmalarda kendilerinden ve çevreden kaynaklanan bir sürü zorluklarla uğraşmaktadırlar. Sporcular bu zorluklarla daha önceki tecrübeleri ve sonradan kazanılabilen bazı yöntemlerle baş edebilirler (Erdoğan ve Kocaekşi, 2015).

Kişiler karşılaştıkları stres durumlarında öncelikle aile, arkadaş veya dini lider gibi çevresinde en kolay ulaşılabileceği profesyonel olmayan (informal) kaynaklardan psikolojik yardım almayı tercih etmektedir (Altundağ ve ark., 2021). Ancak bu tür kaynaklardan yardım alma girişimleri bireyin yakınları ile yaptığı sıradan paylaşımların dışında bir durum olarak kabul edilmelidir. Bu kaynaklardan gelen yardımların olumsuz duygu ve durumla mücadele etmeye çalışan birey tarafından çoğunlukla yetersiz olarak algılanmaktadır (Orman, 2020). Rickwood ark. (2007) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, gençlerin profesyonel kaynaklardan yardım alma konusunda gönülsüz oldukları, ancak bu kaynaklar hakkında bilgi sahibi olmaları, duygularını bir uzman ile paylaşırken kendilerini rahat hissetmeleri ve bu kişiyle güven ilişkisi kurdukları takdirde psikolojik anlamda profesyonel yardıma daha sıcak baktıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Erkan ve ark. (2012), üniversitede öğrenim gören öğrencilerin yaşadıkları sorunlarla ilgili psikolojik yardım alma konusunda gönüllü olma durumlarını ve başvuru alan yardım kaynaklarının profesyonel olma durumlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin ruh sağlığı ile ilgili bir durumda alanında uzman kişiden destek almaya ilişkin gönüllü olma düzeyleri orta seviyede bulunmuştur. Bununla birlikte, öğrenciler bazı problemlerde yakın çevresinden destek aldıklarını ifade etmiştir.

2.3.4. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum

Bireyin, psikolojik yardım alma konusunda duygularını ve düşüncelerini, davranışlarını kapsayan bir tepki olarak tanımlanan psikolojik yardım alma tutumu, kişinin ruh sağlığına zarar veren bir durumun varlığını kabul etmesi ve ardından bir uzmandan psikolojik destek almayı talep etmesini içeren bir süreçtir (Yıldırım, 2018). Bu süreçte kişinin psikolojik yardım alma tutumunun oluşmasında birbirini takip eden belirli bileşenler vardır. Bunlardan ilki yardım ihtiyacının farkına varılmasıdır. Psikolojik destek alma noktasında en önemli adım olarak görülen farkındalık, kişinin, içinde bulunduğu duruma ailesi veya arkadaş çevresinin görüşlerinin ve desteğinin yetersiz olduğunu anlayarak uzman birine başvurma ihtiyacı duyması ile ortaya çıkmaktadır (Meriç Genç, 2020).

Bireyin psikolojik bir sorunu olduğunu kabullenmesi yardım almada kendini ikna sürecini de beraberinde getirmektedir. Ancak bireyin ihtiyacı olmasına rağmen, toplumda etiketlenme ile ilgili kaygı duyması, utanması, geçmişi tekrar gündeme getirme konusundaki endişeleri, yardım arama ve yardım alma davranışına önyargılı olmalarına ve dolayısıyla bir diğer bileşene, reddedilme korkusuna neden olabilmektedir. Bu reddedilme korkusu, psikolojik yardım alma sürecine karşı bireyde direnç oluşturmaktadır. Fakat, kişinin sürecin faydasına ilişkin inancı ve beklentisi var ise bu direnç kırılarak korkuları azalmakta ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutumu artmaktadır (Karalp, 2009; Metin, 2017; Orman, 2020).

Psikolojik yardım alma süreci danışan ve danışmanı kapsayan karşılıklı bir etkileşimdir ve iki tarafın diyalogları ile yürütülmektedir. Bu iletişimde danışman kadar danışanın da sürece aktif olarak katılması ve istekli olması gerekmektedir bu bağlamda, kendini açma bileşeni karşımıza çıkmaktadır. Kişiler arası açıklık olarak da tanımlanan kendini açma kavramı, psikolojik destek alma sürecinde önemli bir rol almaktadır. Birey, bu süreçte hazır olduğunu düşündüğü noktalarda, sorununu, şikayetini, yaşantılarını ve duygularını danışmana aktarma becerisine sahip olmalıdır. Aynı şekilde danışman da zaman zaman kendini açma davranışını sergileyebilmektedir (Tekin Çatal, 2014). Kendini açma davranışını, Meriç Genç (2020) tarafından aktarılanlara göre; Luft and Ingham (1961) tarafından kavramsallaştırılan Johari Penceresi tekniği ile açıklamak mümkündür. Johari penceresi, insanların kendileri ve diğer insanlarla kurdukları ilişkilerini anlamlandırmalarını sağlayan bir tekniktir. Bu teknikte tanımlanan dört alan şu şekildedir:

- ✓ **Açık Alan:** Kişinin hem kendisinin bildiği hem de başkaları tarafından bilinen özellikleri kapsayan kısımdır.
- ✓ **Kör Alan:** Kişinin kendisinin bilmediği fakat başkalarının bildiği özellikleri kapsayan kısımdır.
- ✓ **Gizli Alan:** Kişinin kendisinin bildiği ancak başkalarının bilmediği özellikleri kapsayan kısımdır.
- ✓ **Karanlık Alan:** Kişinin hem kendisi hem de başkaları tarafından bilinmeyen özellikleri kapsayan kısımdır.

Şekil 2.1. Johari Penceresi (<https://fundakoca.medium.com>)

Psikolojik yardım alma sürecinde önemli bileşenlerden biri de danışmana güvendir. Bu süreç danışan ile psikolojik danışman ya da psikolog arasındaki karşılıklı güven ve kabulü içermektedir. Güven ortamının oluşturulması, bireyin psikolojik yardım sürecinde kendini ifade etmesini kolaylaştırmaktadır (Zeren, 2017).

2.3.4. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutumu Etkileyen Faktörler

Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumu en sağlıklı bir şekilde anlamak için bu tutumu etkileyen faktörleri incelemek gerekmektedir. Öyle ki alan yazın incelendiğinde, psikolojik yardım almaya ilişkin tutumu etkileyen faktörler; demografik özellikler, psikolojik etmenler, sosyal ve romantik ilişkiler, probleme ilişkin özellikler ve destek servisleri gibi başlıklar altında toplandığı ile görülmektedir (Aksu, 2017; Çivan, 2019). Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumuna etki eden faktörlerin incelendiği bir araştırmada, cinsiyet, sınıf düzeyi, romantik ilişki durumu, daha önce psikolojik yardım almış olma, yardım alınan uzman türü ve alınan yardımın yararlılığı faktörlerin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Altundağ ve ark., 2021). Beyazyüz'ün (2017) yürüttüğü bir çalışmanın sonucunda eğitim seviyesinin ve gelir düzeyinin psikolojik yardım alma tutumunu etkilediği; eğitim seviyesi ve gelir düzeyi yükseldikçe uzman birinden yardım alma konusunda bireylerin daha az zorlandıkları ve uzman

birinden yardım almaya ilişkin tutum düzeylerinin arttığı ortaya koyulmuştur. Benzer şekilde Eisenberg ark. (2007), üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım arama davranışlarını ve ruh sağlığı hizmetlerine ulaşma durumlarını incelemiştir. Psikolojik yardım almada belirleyici olan faktörleri, bireylerin profesyonel yardım kaynaklarının farkında olmaması, psikolojik yardım alma ihtiyacının zayıf düzeyde hissedilmesi, tedavinin pozitif sonuçlanması konusunda şüpheli olunması, tedavi almak için gereken maddi imkanlar hususunda düşük gelir düzeyine sahip olunması şeklinde ele almışlardır. Psikolojik faktörlerin etkili olduğu düşünülen çalışmalar; sorunlarını paylaşma konusunda kaygı yaşama, isteksiz olma, çekinme, problemin şiddeti, etiketlenme, damgalanma veya çevresi tarafından dışlanma endişesinin bireyin psikolojik yardım alma tutumunu olumsuz yönde etkilediğine işaret etmektedir (Barney ark., 2006; Vogel ark., 2007; Meydan ve Lüleci, 2013; Yelpaze, 2016; Çivan, 2019; Yurdakul, 2021).

Psikolojik yardım aramaya ilişkin tutumları etkileyen faktörler bir başka araştırmada şu şekilde sıralanmaktadır (Cramer, 1999; akt., Orman 2020):

- ✓ Kendini saklama özelliği yüksek kendini sosyal bağlardan soyutlamış bireyler düşük derecede sosyal destek alırlar, çevresinden gelen yardım taleplerini de reddederler.
- ✓ Sosyal destek kaynakları az olan bireyler stres faktörlerinin varlığı durumunda diğer insanlara göre daha fazla olumsuz duygulara sahip olurlar.
- ✓ Kendini açmadaki çekingenlik davranışı yaşanan sorunların verdiği gerginlik kaynaklıdır ve bireyin negatif duygularını artırır.
- ✓ Kendini saklama davranış yüksek olan bireylerin psikolojik yardım almaya ilişkin sürece dair şüpheleri daha yüksektir, yardım almaya endişe ile yaklaşmaları muhtemeldir.
- ✓ Bireyin maruz kaldığı stres yükü ne kadar fazla ise psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar ilişkin tutumlar o denli artar.
- ✓ Bireyler psikolojik yardım almaya ilişkin sürece ne kadar inanırlarsa ve beklentileri artarsa yardım alma hususunda yüksek olumlu tutum sergilerler.

3. MATERYEL VE YÖNTEM

Araştırmada ölçeklerin uygulanabilmesi ve verilerin toplanabilmesi için Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'ndan 28/05/2021 tarih ve 2021/435 sayılı kararı ile onay alınmıştır.

3.1 Araştırmanın Amacı

Araştırmada, elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ile psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularının ilgili alan yazına katkı sağlaması tahmin edilmektedir.

3.2. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, mevcut durumu belirlemek için betimsel özellik taşıyan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1999).

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan elit sporcular oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören elit sporcular arasından tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş 177 elit sporcudan oluşmaktadır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, “Kişisel Bilgi Formu”, Fischer and Farina (1995) tarafından geliştirilen ve Topkaya (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanan “Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği Kısa Formu (PYAİTÖ-KF)” ve Tekkurşun Demir ve ark. (2020) tarafından geliştirilen “Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)” kullanılmıştır.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formunda, araştırmaya katılan elit sporcuların yaş, cinsiyet, spor branşı, milli sporcu olma durumu, okuduğu bölüm, medeni durum, gelir düzeyi, lisans süresi, daha önce psikolojik yardım alma durumu ve ailede psikolojik yardım alan birinin olma durumunu içeren sorular yer almaktadır.

3.4.2. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği-Kısa Form (PYAİTÖ-KF)

Topkaya (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlaması gerçekleştirilen ölçek toplam 10 maddeden oluşmaktadır. PYAİTÖ-KF 4'lü likert tipi derecelendirmeye (0.Kesinlikle Katılmıyorum, 1.Katılmıyorum, 2.Katılıyorum, 3.Kesinlikle Katılıyorum) sahiptir. Ölçeğin 2, 8, 9 ve 10. Maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan ise 27'dir. Ölçekten alınan yüksek puanlar psikolojik yardım almaya ilişkin daha olumlu tutumları yansıtmaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için yapılan analizlerde 4. Maddenin madde toplam test korelasyonunun .30'un altında olduğu belirlenmiş ve söz konusu maddenin Türk kültürü için uygun olmadığına karar verilerek, maddenin ölçekten çıkartılması yoluna gidilmiştir (Topkaya, 2011).

3.4.3. Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)

Tekkurşun Demir, Cicioğlu ve İlhan (2020) tarafından geliştirilen SYTKYKÖ, Bireysel Kaygı (BK) ve Sosyalleşme Kaygısı (SK) alt boyutları olmak üzere toplam 16 maddeden oluşmaktadır. İlk 11 madde bireysel kaygıyı, diğerleri sosyalleşme kaygısını temsil etmektedir. Bireysel kaygı, korku duyulan bir durum olduğunda tedirginlik duyulması; sosyalleşme kaygısı ise korkulan durumlarda sosyal ortamlara sosyalleşmekten kaçınma isteğinin yaşanmasıdır. Bireysel Kaygı kısmından alınabilecek puan 11-55 arası iken, Sosyalleşme Kaygısı kısmından alınabilecek puan 5-25 arasındadır. Kaygı puanı yükseldikçe ruh sağlığı ile ilgili problemlerin ortaya çıkma ihtimali de artmaktadır. SYTKYKÖ toplam puan 16-80 arasındadır. Maddeler "Hiç Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum", "Tamamen Katılıyorum" şeklinde sıralanmış; 1, 2, 3, 4 ve 5 şeklinde derecelendirilmiş beşli likert tipindedir. Ters maddeler ise 5, 4, 3, 2 ve 1 olarak kodlanmıştır. Ölçekte yalnızca 2. madde olumsuz ifade içerdiği için ters kodlanmıştır.

3.4.4. İstatiksel Analiz

Araştırmada elit sporcuların ölçek maddelerine verdiği cevapların iç tutarlılığını kontrol etmek amacı ile güvenilirlik katsayıları (cronbach alpha) hesaplanmıştır (Tablo 3.1).

Tablo 3.1. Katılımcıların Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevaplara Ait İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçek	İç Tutarlılık Katsayısı	Değerlendirme
<i>Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği</i>	0,918	Yüksek Düzeyde Güvenilir
<i>Bireysel Kaygı</i>	0,904	Yüksek Düzeyde Güvenilir
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	0,859	Yüksek Düzeyde Güvenilir
<i>Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği</i>	0,653	Orta Düzeyde Güvenilir

Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde ilk olarak normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov veya Shapiro-Wilk testi ile incelenmiştir ($P>0,05$). Çalışmada, ölçek toplam puanlarının cinsiyet, spor branşı, medeni durum, milli olma durumu, daha önce psikolojik yardım alma durumu, ailede psikolojik yardım alan birinin olma durumuna göre farklılık gösterip göstermediği Student t test, okuduğu bölüm, lisans süresi ve gelir düzeyine göre farklılık gösterip göstermediği ise Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Ayrıca, katılımcıların yaş ile yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutum ölçeği toplam puanları arası ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile belirlenmiştir. Tüm istatistiksel hesaplamalarda SPSS 22.0 V istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma bulguları, n(%), ortalama, standart sapma değerleri olarak verilmiş ve bulgular $p<0,05$ düzeyinde anlamlı kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde eğitim-öğretim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılan elit sporcuların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	n	%	Spor Branşı	n	%
Kadın	68	38,4	Takım	77	43,5
Erkek	109	61,6	Bireysel	100	56,5
Toplam	177	100,0	Toplam	177	100,0

Milli Sporcu musunuz?	n	%	Medeni Durum	n	%
Hayır	153	86,4	Bekar	165	93,2
Evet	24	13,6	Evli	12	6,8
Toplam	177	100,0	Toplam	177	100,0

Psikolojik Yardım Aldınız mı?	n	%	Ailede Psikolojik Yardım Alan?	n	%
Hayır	158	89,3	Hayır	155	87,6
Evet	19	10,7	Evet	22	12,4
Toplam	177	100,0	Toplam	177	100,0

Lisans süresi	n	%	Gelir Düzeyi	n	%
3 yıldan az	52	29,4	Düşük(Gelir<Gider)	49	27,7
3-5 yıl	25	14,1	Orta (Gelir=Gider)	120	67,8
5 yıldan fazla	100	56,5	Yüksek (Gelir>Gider)	8	4,5
Toplam	177	100,0	Toplam	177	100,0

Bölüm	n	%
BSÖ	8	4,5
SYB	80	45,2
ANT	49	27,7
REK	40	22,6
Toplam	177	100,0

Araştırmaya gönüllü olarak katılan elit sporcular: % 39,4’ü kadın, % 61,6’sı erkek; % 56,5’i bireysel sporla, % 43,5’i takım sporu ile uğraşan; % 13,6’sı milli sporcu, % 86,4’ü milli olmayan sporcu; % 93,2’si bekar, % 6,8’i evli; % 45,2’si Spor

Yöneticiliği Bölümü'nde, % 27,7'si Antrenörlük bölümünde, % 22,6'sı Rekreasyon bölümünde, % 4,5'i Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünde okuyan; % 56,5'i beş yıldan fazla lisanslı sporcu, % 14,1' 3-5 yıl arası lisanslı sporcu, % 29,4'ü 3 yıldan az lisanslı sporcu; % 27,7'si gelir düzeyi düşük, % 67,8'i gelir düzeyi orta, % 4,5'i gelir düzeyi yüksek olan; % 89,3'ü daha önce psikolojik yardım almayan, % 10,7'si daha önce psikolojik yardım alan; % 12,4'ü ailesinde daha önce psikolojik yardım alan ve % 87,6'sı ailesinde daha önce psikolojik yardım almayan sporculardan oluşmaktadır (Tablo 4.1).

Tablo 4.2. Cinsiyete Göre Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı</i>	Kadın	68	51,94	13,30	0,171
	Erkek	109	49,24	12,35	
<i>Bireysel Kaygı</i>	Kadın	68	38,09	9,67	0,163
	Erkek	109	36,05	9,28	
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	Kadın	68	13,85	4,83	0,360
	Erkek	109	13,19	4,54	
<i>Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutumu</i>	Kadın	68	14,96	3,98	0,162
	Erkek	109	14,16	3,49	

Yapılan araştırmada kadın ve erkek elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.2).

Tablo 4.3. Spor Branşına Göre Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Spor Branşını	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı</i>	Takım	77	48,62	12,68	0,131
	Bireysel	100	51,55	12,73	
<i>Bireysel Kaygı</i>	Takım	77	36,18	9,31	0,425
	Bireysel	100	37,33	9,59	
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	Takım	77	12,44	4,63	0,011
	Bireysel	100	14,22	4,55	
<i>Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutumu</i>	Takım	77	14,49	4,00	0,924
	Bireysel	100	14,44	3,46	

Yapılan araştırmada takım ve bireysel sporlar ile uğraşan elit sporcuların sosyalleşme kaygısı alt boyutu hariç yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit

edilememiştir ($P>0,05$). Ancak araştırmada, bireysel sporla uğraşan elit sporcuların sosyalleşme kaygısının takım sporu ile uğraşan elit sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($P=0,011$; Tablo 4.3).

Tablo 4.4. Milli Sporcu Olma Durumuna Göre Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Milli Sporcu	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı</i>	Hayır	153	49,96	12,55	0,407
	Evet	24	52,29	14,13	
<i>Bireysel Kaygı</i>	Hayır	153	36,48	9,17	0,210
	Evet	24	39,08	11,08	
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	Hayır	153	13,48	4,71	0,788
	Evet	24	13,21	4,39	
<i>Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutumu</i>	Hayır	153	14,65	3,77	0,084
	Evet	24	13,25	2,97	

Yapılan araştırmada milli sporcu olma durumuna göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.4).

Tablo 4.5. Okuduğu Bölüme Göre Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Bölüm	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı</i>	BSÖ	8	54,88	11,19	0,589
	SYB	80	50,71	10,57	
	ANT	49	48,65	15,38	
	REK	40	50,48	13,65	
<i>Bireysel Kaygı</i>	BSÖ	8	40,50	8,16	0,547
	SYB	80	36,91	8,02	
	ANT	49	35,63	11,26	
	REK	40	37,40	10,03	
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	BSÖ	8	14,38	5,15	0,698
	SYB	80	13,80	4,19	
	ANT	49	13,02	4,88	
	REK	40	13,08	5,23	
<i>Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutumu</i>	BSÖ	8	14,13	3,94	0,540
	SYB	80	14,83	3,29	
	ANT	49	13,86	3,38	
	REK	40	14,55	4,69	

Yapılan araştırmada elit sporcuların okudukları bölüme göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.5).

Tablo 4.6. Medeni Duruma Göre Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Medeni Durum	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı</i>	Bekar	165	49,59	12,55	0,007
	Evli	12	59,75	12,34	
<i>Bireysel Kaygı</i>	Bekar	165	36,42	9,29	0,031
	Evli	12	42,50	10,34	
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	Bekar	165	13,17	4,61	0,003
	Evli	12	17,25	3,55	
<i>Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutumu</i>	Bekar	165	14,51	3,72	0,542
	Evli	12	13,83	3,38	

Yapılan araştırmada medeni duruma göre elit sporcuların psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilemez iken ($P=0,542$), evli elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygı düzeyleri bekar sporculara göre yüksek bulunmuştur ($P=0,007$). Benzer durum bireysel kaygı ($P=0,031$) ve sosyalleşme kaygısı ($P=0,003$) alt boyut toplam puanları içinde geçerlidir (Tablo 4.6).

Tablo 4.7. Gelir Durumuna Göre Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Gelir Durumu	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı</i>	Düşük (Gelir<Gider)	49	48,45	13,02	0,456
	Orta (Gelir=Gider)	120	50,85	12,69	
	Yüksek (Gelir>Gider)	8	52,88	12,41	
<i>Bireysel Kaygı</i>	Düşük (Gelir<Gider)	49	35,86	9,98	0,561
	Orta (Gelir=Gider)	120	37,06	9,24	
	Yüksek (Gelir>Gider)	8	39,38	9,97	
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	Düşük (Gelir<Gider)	49	12,59	4,53	0,316
	Orta (Gelir=Gider)	120	13,79	4,72	
	Yüksek (Gelir>Gider)	8	13,50	4,28	
<i>Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutumu</i>	Düşük (Gelir<Gider)	49	14,96	3,12	0,488
	Orta (Gelir=Gider)	120	14,23	3,95	
	Yüksek (Gelir>Gider)	8	14,88	2,85	

Yapılan araştırmada elit sporcuların gelir düzeyine göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.7).

Tablo 4.8. Lisans Süresine Göre Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Lisans süresi	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı</i>	3 yıldan az	52	49,35	11,98	0,782
	3-5 yıl	25	51,40	12,69	
	5 yıldan fazla	100	50,48	13,25	
<i>Bireysel Kaygı</i>	3 yıldan az	52	36,08	9,09	0,359
	3-5 yıl	25	36,64	9,21	
	5 yıldan fazla	100	37,27	9,77	
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	3 yıldan az	52	13,27	4,28	0,315
	3-5 yıl	25	14,76	4,47	
	5 yıldan fazla	100	13,21	4,87	
<i>Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutumu</i>	3 yıldan az	52	14,29	3,43	0,253
	3-5 yıl	25	15,60	3,73	
	5 yıldan fazla	100	14,27	3,80	

Yapılan araştırmada elit sporcuların lisans süresine göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.8).

Tablo 4.9. Psikolojik Destek Alma Durumuna Göre Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Psikolojik destek alma	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı</i>	Hayır	158	50,07	12,61	0,535
	Evet	19	52,00	14,13	
<i>Bireysel Kaygı</i>	Hayır	158	36,70	9,37	0,587
	Evet	19	37,95	10,34	
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	Hayır	158	13,37	4,65	0,549
	Evet	19	14,05	4,78	
<i>Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutumu</i>	Hayır	158	14,21	3,50	0,008
	Evet	19	16,58	4,63	

Yapılan araştırmada psikolojik destek alan ve almayan elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygı düzeyinde arasında anlamlı bir farklılık tespit

edilemez iken ($P>0,05$), psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($P=0,008$; Tablo 4.9). Daha önce psikolojik destek alan katılımcıların psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeylerinin almayan elit sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.10. Ailede Psikolojik Destek Alan Biri Olma Durumuna Göre Elit Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Ailede Psikolojik Destek Alan	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı</i>	Hayır	155	50,13	12,56	0,684
	Evet	22	51,32	14,35	
<i>Bireysel Kaygı</i>	Hayır	155	36,66	9,34	0,521
	Evet	22	38,05	10,42	
<i>Sosyalleşme Kaygısı</i>	Hayır	155	13,47	4,62	0,852
	Evet	22	13,27	5,03	
<i>Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutumu</i>	Hayır	155	14,41	3,72	0,588
	Evet	22	14,86	3,58	

Yapılan araştırmada ailesinde psikolojik destek alan birilerinin olup olmaması durumuna göre elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.10).

Tablo 4.11. Elit Sporcuların Yaşı İle Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ve Psikolojik Destek Almaya İlişkin Tutum Düzeyleri Arası İlişkiler

		SYTKYKÖ	BK	SK	PYAİTÖ
Yaş	r-değeri	0,100	0,063	0,146	0,041
	p-değeri	0,187	0,406	0,053	0,586
SYTKYKÖ	r-değeri		0,955	0,799	0,229
	p-değeri		<0,001	<0,001	0,002
BK	r-değeri			0,586	0,213
	p-değeri			<0,001	0,004
SK	r-değeri				0,194
	p-değeri				0,010

Katılımcıların yaşı ile yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.11). Son olarak, elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ile psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında zayıf pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,229$; $P=0,002$).

5. TARTIŞMA

2019'da Aralık ayının sonlarında Çin'in Vuhan şehrinde birkaç zatürre vakası görülmüştür. Bu vakaların sebebi olarak daha önce tanımlanmamış bir virüs türü olan yeni bir koronavirüs işaret edilmiştir. Yeni tip koronavirüsün Çin dışında da neredeyse tüm dünyada görülmesi ve bu virüs kaynaklı ölümlerin yaşanması ile birlikte Dünya Sağlık Örgütü bu durumu pandemi olarak ilan etmiştir. Pandemi, olağanüstü bir halk sağlığı problemi haline gelmiştir. Dünya çapında hükümet ve sivil toplum kuruluşu gibi birçok yapı ve insanlar toplum sağlığını korumak adına birçok önlem almıştır. Buna karşın araştırmacılar, salgının bulaş riski ve yayılması bakımından etkililiğini azaltmak için daha çok şey yapılması gerektiğini savunmaktadır (Mann, Clift, Boykoff and Bekker, 2020). Toplumun önemli bir kesimini temsil eden ve çoğunluğu genç nüfustan oluşan sporcular, genellikle sağlıklı bir yaşam stilini benimsemektedirler. Bu bağlamda önemli hastalıklar veya ölüm ile sonuçlanma durumunun yaşanması bakımından daha düşük riske sahip oldukları düşünülmektedir. Ancak, taşıyıcı olma ihtimallerini göz önünde bulundurmamak gerektiğinde, toplumda ölüm riski yüksek kişileri korumak ve pandeminin yayılma hızının azaltılması açısından spor camiasında da yeni tip koronavirüs için ciddi tedbirler almak gerekli hale gelmiştir (Toresdahl and Asif, 2020). Spor dünyasının her biriminde rol oynayan kişilerin meydana getirebilecekleri toplumsal etkiler düşünüldüğünde, COVID-19 sürecinde spor organizasyonları ve sporcularla ilgili daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda, 2020 yılının Mart ayından itibaren farklı ülkelerde her düzeyde ve yaştaki sporcuyu kapsayan birçok sportif karşılaşmaların seyircisiz oynanması, ileri bir tarihe ertelenmesi veya bu organizasyonların tamamen iptaline yönelik çeşitli kararlar alındığı bilinmektedir (Koçak ve Özer Kaya, 2020). Alan yazındaki araştırmalar COVID-19'un sporcular üzerinde fiziksel, ekonomik ve psikolojik alanlarda etkili olduğu yönündedir (Acar ve ark., 2020; Barua, 2020; Çifçi ve Demir, 2020; Hammami ark., 2020; Koçak ve Özer Kaya, 2020; Mann ark., 2020; Tekkurşun Demir ve ark., 2020; Timpka, 2020; Toresdahl and Asif, 2020; Ağduman, 2021; Aksoy, 2021; Aslan ve ark., 2021; Göğebakan, 2021; Håkansson ark., 2021; Özyol, 2021; Polatcan ve Kaptangil, 2021; Serbest, 2021; Su ve ark., 2021; Şenel, 2021; Yıldız ve ark., 2021). Psikolojik etkileri incelendiğinde, alınan kararlar ile birlikte sürecin belirsiz olması tüm insanlarda olduğu gibi sporcuların da kaygı yaşamasına neden olduğu söylenebilir. İnsanlarda

belirli bir düzeyde olduğu takdirde güdüleyici olduğu dşnlen kaygı seviyesi, normalin üzerine çıktığında günlük hayat dahil insanın tüm hayatında ciddi bir etkiye sahip olabilir. Bu durum COVID-19 kaynaklı kaygı düzeyi için de geçerli kabul edilmektedir. Bu noktada, spor psikologları, pandemi sürecinde sporcular arasında psikolojik problemlerin tanılanması ve bununla ilgili profesyonel yardımın yapılması için artan bir talep olduğunu ifade etmiştir (ifi ve Demir, 2020). Pandeminin getirdiği, sporcular üzerinde uzun vadede olumsuz etki bırakacak olan bu tür problemler için karşı önlemler almak önem arz etmektedir (Timpka, 2020). Koruç ve Bayar (2006), olimpik hazırlıklarda spor psikolojisini incelediği çalışmada, kriz veya kritik müdahale gerektiren durumlarda sporcuların yaşadığı gerginlik, stres ve kaygının giderilmesi açısından psikolojik desteğin önemine vurgu yapmaktadır. Yapılan bir diğer araştırmada, futbolcuların % 34,3' antrenman ya da müsabakaya çıkmadan önce psikolojik yardım aldıklarını belirtmiştir. Bu bulgu doğrultusunda, konunun önemi bakımından değerlendirildiğinde psikolojik yardımın her spor dalında ve seviyesinde başvurulması gereken bir yöntem olduğu vurgulanmıştır (Güler ve ark., 2004).

Araştırmada elit sporcularının yeni tip koronavirüse yakalanma kaygıları ile psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca; cinsiyet, spor branşı, milli sporcu olma durumu, okuduğu bölüm, medeni durum, gelir düzeyi, lisans süresi, daha önce psikolojik destek alma durumu, ailede psikolojik destek alan birinin olma durumu ve yaş değişkenlerine göre analiz edilmiştir.

Yapılan araştırmada kadın ve erkek elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Fakat kadın elit sporcuların bireysel kaygı puanı erkek elit sporculardan daha yüksektir. Bu durumda, kadınların duygusal veya hassas yaklaşımlarından dolayı kaygı düzeylerinin erkek katılımcılardan daha yüksek olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Yıldız (2021), bedensel engelli sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygılarını incelediği araştırmada, cinsiyet değişkenine göre sporcuların bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ancak katılımcıların verdiği yanıtlardan elde edilen sıra ortalamaları doğrultusunda ise kadınların bireysel ve sosyalleşme kaygı düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğuna dikkat çekilmiştir.

Bu sonuç yapılan araştırma ile benzerlik göstermektedir. Bir diğer çalışmada, cinsiyet değişkenine göre elde edilen bulgularda, bireysel kaygı boyutunda kadın sporcuların lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu anlaşılmıştır (Batu, 2020). Sakaoglu ve ark. (2020), COVID-19 pandemisi sırasında sağlık sektöründeki personelin kaygı düzeyleri hakkında yürüttüğü çalışmada, cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek katılımcılar arasında, kaygı puan ortalamaları bakımından kadınların lehine olmak üzere anlamlı bir farklılık olduğunu ifade etmiştir. Sporcularda COVID-19 kaygısının yaygınlığını ve bunun psikolojik semptomlarla ilişkisini inceleyen bir diğer çalışmada da kadın sporcuların erkek sporculara oranla önemli ölçüde daha fazla kaygıya sahip oldukları ortaya çıkmıştır (Sanborn ve ark., 2021). Vaughan ark. (2020), sporcularda ve sporcu olmayanlarda COVID-19 sonrası ruh sağlığı hakkında yaptığı çalışmada, kadın katılımcıların kaygı puanlarının erkek katılımcılardan daha fazla olduğu bulunmuştur. Genel olarak, alan yazında cinsiyet değişkeni bakımından kadınların kaygı düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalar, mevcut çalışmanın bulgularını desteklediği söylenebilir.

Tüm bu araştırmaların aksine, Aksoy'un (2021) yaptığı çalışmada ise, cinsiyet değişkenine göre COVID-19 kaygısının bireysel kaygı ile sosyal kaygı alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülemediği. Bu çalışmayı destekler nitelikte, Mirzeoglu ve Çetinkanat (2005), çalışmasında kadın ve erkek elit sporcuların kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığını rapor etmiştir. Cinsiyet değişkeni ile sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygı ölçeği toplam puan ortalamaları ve alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Özgün ve ark., 2021). Gümüştül ve ark. (2020) çalışmalarında elde edilen bulgular doğrultusunda, kadın ve erkek katılımcılarda bireysel kaygı alt boyutunda herhangi bir farklılık bulunamamıştır. Buna karşın, sosyalleşme kaygısı alt boyutunda kadın sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı puanının erkek sporculardan yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Sebep olarak, toplumsal cinsiyet rollerinin kadınlara daha fazla yüklenmesi, aile ortamında bir takım görev ve sorumlulukların olumsuz etkilenmesi ve olası fiziksel zarardan daha fazla çekinilmesi şeklinde seçenekler sunulabilir.

Literatür incelendiğinde, psikolojik destek almaya ilişkin tutum ile ilgili birçok araştırma yapıldığı görülmüştür (Anderson ark., 2005; Çebi, 2009; Karalp, 2009;

Dilek, 2010; Topkaya, 2011; Bicil, 2012; Irkrücü, 2012; Özdemir, 2012; Göker, 2013; Koç, 2014; Tekin Çatal, 2014; Güç, 2015; Şimşek, 2016; Aksu, 2017; Beyazyüz, 2017; Metin, 2017; Nuhoglu, 2017; Yıldırım, 2018; Çivan, 2019; Kaya, 2019; Temiz, 2019; Turhan, 2019; Altınışik, 2020; Meriç Genç, 2020; Orman, 2020; Yılmaz, 2020; Yurdakul, 2021). Araştırmada, elit sporcuların psikolojik destek alma tutumlarının cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Benzer biçimde Aksu (2017) yaptığı araştırmada, bağımsız örneklem t-testi analizleri sonucunda, üniversite öğrencilerinin anksiyete durumlarının ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeylerinin cinsiyet değişkeninde farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Bu sonucu destekler nitelikte, Altınışik (2019) tarafından, Suriyeli sığınmacı bireyler üzerine gerçekleştirilen çalışmada, psikolojik destek alma tutumları incelenmiş ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum ölçeğine yönelik sıra ortalamalarına hesaplanmıştır. Bu hesaba bakıldığında, kadın sığınmacı bireylerin psikolojik destek alma tutumlarına yönelik puanlarının erkeklere göre yüksek bulunmuş, ancak söz konusu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmıştır.

Duyan (2014) çalışmasında, kadın ve erkek sporcuların psikolojik sorunlarını çözebilmek için benzer yardım arama tutumları ve davranışları sergilediklerini ortaya koymuştur. Bu bulgular ilgili alan yazında bulunan çalışmaların genel sonuçlarıyla ile tutarlılık göstermemektedir. Alan yazında bulunan çalışmalar genel olarak, kadın katılımcıların psikolojik yardım alma tutumlarının erkek katılımcılara kıyasla daha pozitif yönde olduğunu işaret etmektedir. Örneğin, Kalkan ve Odacı (2005), psikolojik yardım alma tutumu ile cinsiyet rolünün ilişkisini incelediği çalışmada, kadınların psikolojik yardım almaya ilişkin tutum ortalamalarının erkeklerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Beyazyüz'ün (2017) yaptığı araştırmaya katılan kadın öğrencilerin psikolojik yardım almada olumlu yöndeki tutum düzeylerinin erkeklere kıyasla yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Dilek (2010) tarafından yürütülen ve üniversite öğrencilerinin katılım sağladığı araştırmada psikolojik yardım alma tutumu bazı değişkenler ile incelenmiş ve kadınların psikolojik yardım alma tutum düzeyleri erkeklerden daha yüksek bulunmuştur. Paralel olarak bazı araştırmalar da erkeklerin yardım aramaya yönelik tutumlarının kadınlara göre daha olumsuz yönde olduğunu savunmaktadır (Chang, 2007; Duncan and Johnson, 2007; Çebi, 2009). Psikolojik yardım alma tutumları puanlarının cinsiyetlere göre karşılaştırıldığı çalışmada, Psikolojik Danışma ve

Rehberlik (PDR) bölümünde okuyan kadın ve erkek öğrencilerin psikolojik yardım alma tutumları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunduğu saptanmıştır. Bu farklılık kadın katılımcıların psikolojik yardım alma tutumu puan ortalamalarının yüksek olduğu şeklindedir (Çivan, 2019). Özdemir (2012) cinsiyet rolleri, kişilik ve kendini saklama ile psikolojik yardım alma tutumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptığı araştırmada, kadın ve erkek katılımcıların psikolojik yardım alma tutum düzeyleri arasında manidar bir farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuç doğrultusunda, kadınların psikolojik yardıma yönelik daha olumlu bir tutuma sahip oldukları söylenebilir.

Yapılan araştırmada takım ve bireysel sporlar ile uğraşan elit sporcuların sosyalleşme kaygısı alt boyutu hariç yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Sosyalleşme kaygısı alt boyutundaki farklılık, bireysel spor ile ilgilenen sporcuların yaşadıkları olumsuzluklarla tek başına mücadele etmek zorunda hissetmeleri veya sosyalleşme konusunda daha çekingen olmaları ile açıklanabilir. Bir başka araştırmada, Dart ve Taekwondo branşları ile ilgilenen sporcuların yeni tip korna virüse yakalanma kaygı ölçeği toplam puan ortalamaları ve bireysel kaygı alt boyutunda anlamlı bir fark bulunmazken; sosyal kaygı alt boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılığın Dart sporcuları lehine olduğu ifade edilmiştir (Özgün ve ark., 2021). Polatcan ve Kaptangil'in (2021) yürüttüğü çalışma sonuçlarına göre, sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygıları ölçeğinde, ölçeğe ait bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutları ile spor branşları (takım sporları ve bireysel sporlar) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanamamıştır. Profesyonel basketbol ve voleybolcuların, spor yapma süresi değişkeni ile sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır (Ateş ve ark., 2018).

Yıldız ve ark. (2021) tarafından yapılan araştırma kapsamında, bireysel kaygı alt boyutu ile yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı toplam puanında sporcular arasında spor türü bakımından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre, takım sporcularının kaygı düzeyi bireysel sporculardan daha yüksektir. Vaughan ark. (2020), sporcularda ve sporcu olmayanlarda COVID-19 sonrası ruh sağlığı hakkında yaptığı araştırmada, takım ve bireysel sporcular arasında kaygı ve stres üzerinde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ancak, mevcut araştırmada, bireysel sporla uğraşan elit sporcuların sosyalleşme kaygısının takım sporu ile uğraşan elit

sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Genellikle antrenmansız kalınan dönemlerde, sporcuların antrenörleri ile iletişimin ve etkileşimin az olması, sporun en önemli parametrelerinden olan taraftar, medya ve benzeri değerden uzak olunması sosyal kaygı, anksiyete bozukluğu, panik bozukluk gibi birçok psikolojik soruna neden olabilir (Reardon ark., 2019; Göğebakan, 2021).

Aktif olarak spor ile ilgilenen sporcuların pandemi sürecinde yeni tip koronavirüs salgınına yakalanma kaygı düzeyi ile spordaki başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada da takım ve bireysel sporları yapan sporcuların bireysel kaygı ile sosyal kaygı alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Buna göre bireysel ve sosyal kaygı alt boyutları puan ortalamaları incelendiğinde, takım sporu ile ilgilenen sporcuların bireysel spor yapan bireylerden daha düşük kaygıya sahip oldukları tespit edilmiştir (Aksoy, 2021). Bu durumda en büyük etken olarak sporcunun kendisini yalnız hissetmesi ve takım ruhunun eksik olması söylenebilir. Takım sporlarında kaygıyı takım olarak paylaşabileceğini düşünen sporcular bireysel olarak mücadele etmeye çalışırken daha içine kapanık bir ruh haline bürünebilir. Sporcunun COVID-19'a yakalanırsam tek başıma nasıl baş edeceğim, nasıl eskisi gibi olacağım, bir daha spor yapabilecek miyim, arkadaşlarım veya seyirciler beni beğenmez ise ne yapacağım? gibi endişelere kapıldıkları düşünüldüğünde bu durum çok normal kabul edilebilir. Takım sporları yapan bir sporcu ise daha paylaşımcı bir durumda olacak ve takım arkadaşlarıyla bu kaygıyı yenebilecek düşünceler içerisinde olurlar. Yıldız'ın (2020), elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygı durumlarını incelediği çalışmada, takım ve bireysel sporla ilgilenenler arasında, bireysel kaygı alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu fark, bireysel spor yapan sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanmada bireysel kaygı düzeyinin takım sporuyla ilgilenen sporculardan daha yüksek olduğunu göstermektedir. Alan yazında bu sonucun aksine Ağduman (2021) çalışmasında, takım sporu yapan katılımcıların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısının bireysel spor ile uğraşan sporculardan daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Bireysel spor ile uğraşan elit sporcuların kaygısı düzeyinin yüksek çıkması, bu sporcuların pandemiden önceki şartlarda profesyonel ve birçok kişiden oluşan destek ekibiyle çalışmalarından kaynaklanabileceği şeklinde ifade edilmiştir.

Yapılan araştırmada takım ve bireysel sporlar ile uğraşan elit sporcuların psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeylerinde de anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Alan yazın incelendiğinde, bu sonuç ile farklılık gösteren araştırmaların olduğu görölmüştür. Dövüş ve takım sporcularının psikolojik yardım arama tutumlarının spor türü bakımından karşılaştırıldığı çalışmada, psikolojik yardım arama tutum puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sonuç takım sporcusu olmanın, paylaşmaya, yardım alıp vermeye açık olmanın ve birlikte hareket edebilme yetisinin gelişmiş olmasının sonucu olarak düşünölmektedir (Duyan, 2014). Takım sporcuları herhangi bir psikolojik sorun yaşadıklarında bu sorunlarını çözebilmek için yardım arama ve almaya daha isteklidirler. Dövüş sporcuları kendilerini takım sporcularına kıyasla daha özerk ve yeterli bulmakta, insanlarla ilişki kurarken kendilerini güvende hissetmekte ve sosyal ilişkilerinde diğerlerinden bağımsız hareket etmektedirler. Bu durum, bireysel türde spor yapan dövüş sporcularının rakipleriyle sert mücadeleler içine girmeyi doğal kabul etmeleri neticesinde takım sporcularına nazaran çok daha fazla bağımsızlık duygusuna, kendi başına hareket etmeye, otonomiye ve kendine güvene sahip olmalarıyla açıklanabilir. Ancak dövüş sporcuları takım sporcularına göre daha fazla ilişki ihtiyacı yaşamaktadırlar. Dövüş sporcuları, başka insanlarla düşünce ve duygularını daha az paylaşabilmekte, çevredeki diğer kişilerle daha yakın ve duygusal anlamda doyurucu ilişkiler kurmayı daha çok arzulamaktadır. Dövüş sporcularının ilişki ihtiyacının daha fazla olması, muhtemelen yaptıkları spor türüne bağlı olarak kendi iç dünyalarına daha fazla dönük olmalarından ve yaptıkları spor türünün diğerleri tarafından çok fazla sosyal kabul görmemesinden kaynaklanıyor olabilir. Dövüş sporcuları takım sporcularına göre daha çok psikolojik uyum sorunları yaşamaktadır. Yukarıda bahsedilen bilgiler doğrultusunda; bağımsız hareket etmeye yatkın, yardım almaktan imtina eden veya özgüvenlerine dayanarak bunu zayıflık olarak gören ve diğerleriyle sosyal ilişkiler kurmakta zorlanan bireysel spor ile uğraşan bireylerin, çeşitli uyum güçlükleri yaşaması normal bir sonuç olarak kabul edilebilir.

Mevcut araştırmada elit sporcuların COVID-19'a yakalanma kaygısı ile psikolojik yardım alma tutumları arasında, milli sporcu olma durumu bakımından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. şenel (2021), profesyonel voleybolcuların koronavirüse yakalanma kaygılarının araştırılması amacıyla yaptığı çalışmada,

voleybolcuların milli sporcu olma dağılımları ile COVID-19'a yakalanma kaygısı puan ortalamaları, bireysel kaygı ve sosyal kaygı alt boyut puan ortalamaları arasında manidar bir fark olmadığını belirtmiştir. Yıldız (2021) bedensel engeli olan yüzücülerin COVID-19'a yakalanma kaygı düzeylerini incelediği araştırmada, sporcuların milli olma değişkenine göre, ölçeğin bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Spor yapma düzeyi açısından sporcuların bireysel kaygı ile sosyal kaygı alt boyutlarının incelendiği bir diğer araştırmada da benzer şekilde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Aksoy, 2021). Polatcan ve Kaptangil (2021) ise, beden eğitimi ve spor yüksekokulunda eğitim alan öğrencilerin yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygılarını incelemiştir. Araştırmada, milli sporcu olma durumu ile yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı arasındaki ilişkide rastlanan istatistiksel anlamlılık, ölçeğin geneline ilişkin olarak bulunmuş ancak ölçek alt boyutlarındaki bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı boyutlarına ilişkin istatistiksel olarak anlamlı bir sonuca ulaşamamıştır. Gümüşgül ve ark. (2020) yapmış olduğu çalışmada spor düzeyi değişkenine göre, profesyonel sporcuların sporda yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı puanlarının, amatör sporculara göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin sporcular üzerindeki sosyo-ekonomik etkisi açısından değerlendirecek olursak; profesyonel sporcuların sergiledikleri performans ve çabalarının sonucunda ulaştıkları başarı ve maddi kaynaklar olumsuz etkilenmiş olabilir. Bu doğrultuda profesyonel sporcuların kaygı düzeylerinin amatör sporculara oranla daha yüksek olması anlaşılabilir bir durumdur. Ayrıca Bingöl ve ark. (2012) yaptıkları çalışmada, milli taekwondoculardan oluşan katılımcıların kaygı düzeylerinin cinsiyet, okudukları üniversite ve spor deneyimi değişkenlerinden etkilenmediğini vurgulamıştır.

Yapılan araştırmada elit sporcuların okudukları bölüm açısından yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ile psikolojik destek alma tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Alan yazına bakıldığında, araştırmanın bulgusu ile paralellik gösteren çalışmalar olduğu görülmektedir. Çebi ve ark. (2021), spor bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilerin katıldığı araştırmada, öğrenim görülen bölüm açısından katılımcıların COVID-19'a yakalanma kaygı durumlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Boksörlerde eğitim durumu değişkenine göre COVID-19'a yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiş ve test

sonuçlarında eğitim durumu değişkenine göre koronavirüse yakalanma kaygısında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Özyol, 2021). Yine, Özgün ve ark. (2021) sporcuların COVID-19'a yakalanma kaygısı toplam puan ortalamaları ile alt boyutlarında eğitim durumu açısından anlamlı fark olmadığını ifade ederek mevcut araştırmayı desteklemektedir.

Tarsuslu (2018), farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik yardım alma tutum düzeylerinde olarak anlamlı bir farklılık bulunduğunu ifade etmiştir. Bu fark, eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik yardım almaya yönelik tutum puanlarının, ziraat fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu yönündedir. Beden Eğitimi Öğretmenliği ile Antrenörlük bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasında etkili olabileceği düşünülen araştırmada, öğrencilerin okuduğu bölümler açısından da önemli bir fark bulunmuştur. Bu farklılık, Antrenörlük bölümünde eğitim gören öğrencilerin lehinedir (Yasul, 2016).

Yapılan araştırmada medeni duruma göre elit sporcuların psikolojik destek almaya yönelik tutum düzeylerinde anlamlı bir farklılık tespit edilemez iken, evli elit sporcuların COVID-19'a yakalanma kaygı düzeyleri bekar sporculara göre yüksek bulunmuştur. Bu durum, evli olan sporcuların maddi ve manevi sorumluluklarının daha fazla olması ve bu sorumlulukları yerine getirememekten endişe duymalarından kaynaklanabileceği söylenebilir. Benzer durum bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarına ait toplam puanlar için de geçerlidir. Sakaoğlu ve ark. (2020), COVID-19 salgını sürecinde sağlık çalışanlarının durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini araştırmıştır. Araştırmada, durumluk ve sürekli kaygı puanları doğrultusunda, evli olan katılımcıların durumluk kaygı puanı ortalaması, bekar olduğunu beyan eden sağlık çalışanlarından daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgulara göre, evli olan bireylerin çevresindeki kişilere, ailesine veya çocuklarına karşı sorumluluklarının daha fazla olması kaygı düzeylerinin bekar sporculara göre daha yüksek olmasına neden olduğu söylenebilir. Ancak alan yazın incelendiğinde farklı sonuçlara rastlamak da mümkündür. Örneğin, profesyonel basketbol ve voleybolcular ile yapılan bir araştırmada sporcuların medeni durumları ile sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (Ateş ve ark., 2018). Pandemi sürecinde profesyonel futbolcuların COVID-19 kaygı düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada, bekar veya evli olan katılımcıların COVID-19'a yönelik

korku ve algılanan stresin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte korku ve algılanan stres puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Çifçi ve Demir, 2020).

Araştırmada ele alınan psikolojik yardım alma tutumu ile paralellik gösterdiği düşünülen bir çalışmaya katılan ilkokul öğretmenlerinin medeni durumlarına göre psikolojik yardım almaya yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Karadağ, 2019). Bir diğer yandan Suriyeli sığınmacıların medeni durumuna göre psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları anlamlı ölçüde farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Evli, bekâr ve dul olan Suriyeli sığınmacı bireylerin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutum ölçeğine yönelik sıra ortalamalarının farklılık gösterdiği, bununla birlikte farkın anlamlı düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır (Altınışık, 2019).

Yapılan araştırmada elit sporcuların gelir düzeyine göre COVID-19'a yakalanma kaygısı puanlarında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Paralel olarak Batu (2020) tarafından incelenen araştırmada, yüzücülerin COVID-19'a yakalanma kaygısı puanlarının ailesinin veya kendisinin maddi durumu değişkenine göre alt boyutlarda ve genel toplamda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, profesyonel voleybol sporcuları ile yapılan bir araştırmada, voleybolcuların aylık gelir durumu dağılımına göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygıları ile birlikte ölçeğin alt boyutları olan bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı puan ortalamalarında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Şenel, 2021). Örneklemini Sinop Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinin öğrencilerinin oluşturduğu araştırmada, sporcuların COVID-19 sırasında kaygı düzeyleri incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların aylık kişisel gelir düzeylerine göre kaygı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir (Acar ve ark., 2020). İşlek (2018), Spor Yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin katılım sağladığı çalışmada, aile gelir durumunun katılımcıların kaygı düzeyleri arasında fark oluşturmadığını belirterek çalışma bulgularını desteklemektedir. Çivan (2019), yaptığı araştırmada ekonomik gelir düzeyine göre Rehberlik ve Psikolojik Danışma bölümünde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik yardım alma tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yıldız ve ark. (2021) yürüttüğü çalışmada ise, sporcuların COVID-19'a yakalanma kaygı durumlarının maddi duruma göre farklılık gösterdiği ifade edilmektedir. Bu sonuca göre sporcuların

algıladığı ekonomik düzey ile COVID-19'a yakalanma kaygıları ters orantılıdır. Yani ekonomik düzeylerinin düşük olduğunu belirten sporcuların COVID-19'a yakalanma kaygıları daha yüksektir. Amatör futbolculardan oluşan bir araştırma grubunun COVID-19'a yakalanma kaygıları gelir düzeylerine göre incelendiğinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, bireysel kaygı alt boyutundaki farklılık gelir düzeyini zayıf-orta ve zayıf-yüksek şeklinde değerlendiren katılımcılar arasında farklılık gösterirken; sosyalleşme kaygısı ve toplam kaygı skorlarındaki farklılık gelir düzeyi zayıf ile orta gelire sahip olanlar arasında farklılık göstermektedir (Serbest, 2021). Bedensel engelli sporcuların katılım sağladığı araştırmada, sporcuların aile gelir düzeyi değişkeni bakımından COVID-19'a yakalanma kaygı ölçeğinde elde edilen veriler doğrultusunda, bireysel kaygı alt boyutunda anlamlı bir farkın olduğu ifade edilirken; sosyalleşme kaygısı alt boyutunda anlamlı bir farkın olmadığı ifade edilmiştir (Yıldız, 2021). Pandemi sürecinde birçok uluslararası sportif etkinlik ertelenmiştir. COVID-19 salgını, bu tür faaliyetlere katılım gösterecek sporcuların hem psikolojik hem de fiziksel performanslarını oldukça olumsuz etkilemiştir. Bu etkinliklerin gelirleri sayesinde elde edilecek maddi olanaklar açısından da ekstra problemler ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda COVID-19'un, sporcuların bireysel kaygı düzeylerinde etkili olduğu yorumu yapılabilir.

Mevcut araştırmada elit sporcuların gelir düzeyine göre psikolojik destek almaya yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Karadağ (2019), ilkokulda görev yapan öğretmenlerin depresyon düzeyleri ile psikolojik yardım alma tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptığı çalışmada benzer şekilde katılımcıların aylık gelir durumuna göre psikolojik yardım almaya yönelik tutum puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Tarsuslu (2018), öğrencilerin ekonomik düzeyleri ile profesyonel kaynaktan psikolojik yardım almaya ilişkin tutum puanlarını incelendiğinde, ölçek puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık bulunmadığını belirtmiştir. Bu çalışmalar araştırmayı desteklemektedir. Araştırmanın aksine, sporcuların psikolojik yardım arama tutumlarının araştırılmasını amaçlayan bir çalışmada ailelerin gelir durumu değişkenine göre, sporcuların psikolojik yardım alma tutum puanlarında, istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (Duyan, 2014). Suriyeli sığınmacıların gelir düzeylerine göre psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının yüksek düzeyde

anlamli farklilik gosterdigi anlasilmaktadir. (Altinşik, 2019). Mevcut arastirmanin bulgulari ile paralellik gostermeyen calismalari sonucunda, sporcularin, gelir duzeyleri arttikca kisisel boyutta kendini actiklari, ozel bilgileri baskalari ile paylastiklari, yardim aramayi daha cok istedikleri ve yardim almayi normal karşiladiklari soylenebilir.

Yapilan arastirmada elit sporcularin lisans suresine bakimindan COVID-19'a yakalanma kaygisi ve psikolojik destek almaya iliskin tutum duzeyleri arastirmada anlamlı bir farklilik tespit edilememistir. Arastirmada elde edilen bulgu ile paralellik gosteren calismalar oldugu gibi aksi sonuclara ulasilan calismalar da yapilmistir. Paralel olarak, Batu'nun (2020) arastirmasi incelendiginde yuzme sporcularinin koronaviruse yakalanma kaygisi puanlarinin spor yasi degiskenine gore olcek alt boyutlarinda ve genel toplamda anlamlı farklilik olmadigi anlasilmaktadir. Yapilan bir baska arastirmada, profesyonel voleybolcularin spor yili dagilimina gore gore yeni tip koronaviruse yakalanma kaygisi olcek madde puan ortalamalari ve bireysel kaygi ve sosyal kaygi alt boyut toplam madde puan ortalamalari arastirmada anlamlı bir farklilik bulunamamistir (Şenel, 2021). Dart sporculari ile yapilan bir arastirmada da sporcularin spor yilina gore, sporcularin kaygi puanlarinda anlamlı bir farklilik olmadigi ifade edilmiştir (Öztürk, 2019). Bir diger arastirmada katılımcilarin spor gecmişleri acısından Covid-19 virusüne yakalanma kaygi ölçeğinin bireysel kaygi ve sosyalleşme kaygisi alt boyutlarinda istatistiki olarak anlamlı bir farklilik olmadigi saptanmıştır (Yıldız, 2021). Bu calismalar, arastirmanin lisans suresi degiskeni ile ilgili elde edilen bulgulara benzerlik gostermektedir.

Calismanin tersi bulgulara bakildiginda, spor yili degiskeni acısından sporcularin bireysel kaygi ve sosyal kaygi alt boyutlarinda anlamlı bir farklilik bulunmuştur. Buna gore, bireysel kaygi alt boyutunda 1-3 yıl spor yapanlari 10 ve üzeri yıl spor yapanlara gore daha fazla kaygiya sahip oldugu; sosyal kaygi alt boyutunda ise 1-3 yıl spor yapanlari 4-6 yıl ile 10 ve üzeri yıl spor yapanlara gore daha fazla kaygiya sahip oldugu görülmüştür (Aksoy, 2021). Yine, Başaran ve ark. (2009) yaptıkları calismada spor yasi küçük olan sporcularin kaygi puanlarinin, spor yasi büyük olanlara gore anlamlı bir şekilde yüksek oldugu sonucuna ulasmıştır. Bu sonuclari dogrultusunda spor tecrubesinin kaygi ile baş etmede önemli bir faktör oldugu soylenebilir.

Yapilan arastirmada psikolojik destek alan ve almayan elit sporcularin yeni tip

koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygı düzeyinde arasında anlamlı bir farklılık tespit edilemez iken, psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Daha önce psikolojik destek aldığını beyan eden elit sporcuların psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeylerinin, psikolojik destek almayan sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, psikolojik yardım alan sporcuların sürecin sonunda fayda sağlamış olmaları ve dolayısıyla olumlu yönde tutum geliştirdikleri şeklinde yorumlanabilir. Araştırma bulgusu ile benzer şekilde Tarsus (2018) yaptığı çalışmada, katılımcıların daha önce psikolojik yardım alma durumu ile psikolojik yardım alma tutum puan ortalamaları incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre, daha önce psikolojik yardım alan öğrencilerin psikolojik yardım alma tutum puan ortalamaları, almayan öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksektir. Özdemir'in (2012), bağımsız gruplar t testi sonucuna göre psikolojik yardım alan ve psikolojik yardım almayan öğrencilerin psikolojik yardım almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Araştırmanın bu bulgusu doğrultusunda daha önce psikolojik yardım alan öğrencilerin psikolojik yardım almaya yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları öne sürülebilir. Bir başka çalışmada rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü öğrencilerinin psikolojik yardım alma tutumlarının daha önce psikolojik danışma yardımı alma durumlarına göre karşılaştırılan analizde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bulgu doğrultusunda, daha önce psikolojik danışma yardımı alan katılımcıların psikolojik yardım almaya ilişkin tutumuna ait puan ortalamaları, daha önce psikolojik danışma yardımı almayan katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çivan, 2019). Literatür incelediğinde, üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda psikolojik danışma almayı tecrübe etmenin profesyonel anlamda psikolojik destek alma üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmektedir (Vogel ark., 2007; Çebi, 2009; Karalp 2009; Tarsuslu, 2018).

İlkokul öğretmenleri üzerine yapılan bir diğer araştırmanın öğretmenlerinin psikolojik yardım alma durumlarına göre incelenen bulgusu, mevcut araştırmanın aksine anlamlı bir fark olmadığı yönündedir (Karadağ, 2019). Daha önce psikolojik yardım alma durumlarına göre Suriyeli sığınmacı bireylerin psikolojik yardım aramaya ilişkin tutum ölçeğine yönelik sıra ortalamalarının puanlarının farklılık gösterdiği, bununla birlikte söz konusu farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı

anlaşılmaktadır. Özellikle psikolojik yardım almayan Suriyeli sığınmacı bireylerin araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunu oluşturduğu ve psikolojik yardım almalarına ilişkin tutumlarının en düşük puanda olduğu görülmektedir. Beraberinde psikolojik yardım almayan Suriyeli sığınmacı bireylerin, psikolojik yardım alan bireylere göre psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları düşük puanda bulunmuştur (Altınışik, 2019).

Yapılan araştırmada ailesinde psikolojik destek alan birilerinin olup olmaması durumuna göre elit sporcuların COVID-19'a yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Benzer şekilde Çıvan (2019), araştırmasında ailelerinde daha önce psikolojik danışma yardımı alan katılımcıların bu yardımın süresine göre psikolojik yardım alma tutumlarında anlamlı bir fark olmadığını belirtmiştir. Tarsuslu (2018), öğrencilerin yakın çevresinde profesyonel kaynaktan psikolojik yardım alan birinin olması durumu ile psikolojik yardım almaya ilişkin tutum puan ortalamalarını karşılaştırmış ve buna göre etrafında psikolojik yardım alan birinin var olma durumuna göre psikolojik yardım alma tutum puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık saptanmadığını ortaya koymuştur. Bu araştırmalarla paralel şekilde, Özdemir (2012) yaptığı araştırmada yakın çevrelerinde psikolojik yardım alan başka birisi olduğunu belirten öğrencilerle diğerlerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutum düzeyleri ortalamaları arasında istatistiksel olarak manidar fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle, yakın çevresinde psikolojik yardım alan biri olan öğrencilerin psikolojik yardım almaya yönelik tutumları çevresinde psikolojik yardım alan biri olmayan öğrencilerden farklılaşmamaktadır. Kırımlı (2007) da çalışmasında aile üyelerinde psikolojik yardım alan bireylerin varlığının kişilerin psikolojik yardım almaya ilişkin sürece güveni arttırdığını ifade etmektedir. Ayrıca, psikolojik yardım alan aile bireyine sahip kişilerin psikolojik yardım almaya ilişkin olumlu tutumlar sergilediği görülmüştür (Aydın, 2017). Orman'ın (2020) aktardığına göre bireyin sosyal çevresinde daha önce yardım alan birinin olması veya kişinin yardım alma deneyiminin olması, psikolojik yardım aramaya yönelik olumlu tutum geliştirilmesinde etkilidir (Vogel ark., 2007).

Elit sporcuların yaşı ile yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Sedanter bireylerin ve sporcuların yeni tip koronavirüse

yakalanma durumunda bireysel kaygı düzeyinin incelenmesini amaçlayan bir diğer çalışmada da, katılımcıların yaşı ile COVID-19'a yakalanmanın bireysel kaygı boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Güler ve Cicioğlu, 2021). Mevcut araştırma ile paralellik gösteren bir diğer çalışmada, yaş değişkeni ile bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutları ortalamaları incelenmiş ve sonucunda araştırmaya katılan kadın futbolcuların yaşı ile yeni tip koronavirüse yakalanma kaygı alt boyutları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir (Su ve ark., 2021).

Bu araştırmaların aksine, yapılan bir başka araştırmada ise, profesyonel voleybolcuların yaş dağılımına göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Yaş değişkeni açısından ölçeğin sosyal kaygı boyutunda istatistiki olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemişken; bireysel kaygı alt boyut toplam madde puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Şenel, 2021). Yıldız (2021), bedensel engelli yüzücülerin katıldığı çalışmada, sporcuların yaşlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygı ölçeğinde bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulmuştur. Bu durumun 18-20 ile 27-29 yaş ve 21-23 yaş ile 27-29 yaş arasındaki sporcular arasındaki farklılıktan kaynaklandığı ifade edilmiştir. Bu bulgu, yaş aralıklarının fazla oluşu ve hayata karşı sorumlulukların derecesine göre farklılık gösterdiği şeklinde yorumlanmıştır. Aslan ve ark. (2021), koronavirüse yakalanma kaygısının sporculardaki etkisini incelediği araştırmada sporcuların yaşı ile bireysel kaygı alt boyutu arasında pozitif düşük seviyede anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Buna göre, sporcuların yaşı arttıkça yeni tip koronavirüse yakalanma konusunda bireysel kaygıları da artmaktadır. Ayrıca sporcuların COVID-19'a yakalandığında, kişisel ihtiyaçlarını giderememekten veya spor performansının düşmesinden korktuğu söylenebilir. Aynı çalışmada elde edilen diğer bulgu ise bu araştırmaya katılan yaş grubu ile sosyalleşme kaygısının ilişkili olmadığı yönündedir. Batu ve Aydın (2020), yüzücülerin koronavirüse yakalanma kaygısı puanlarının yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla yaptığı araştırmanın sonucunda, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarıyla birlikte toplam kaygı puanında anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuç, 19-25 yaş arasındaki sporcuların 12-18 yaş arasındaki sporculardan daha yüksek bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısına sahip olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Tarsuslu (2018), üniversitede öğrenim gören erkek öğrencilerde depresyon ve psikolojik yardım arama tutum düzeyi arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada, öğrencilerin yaşı ile psikolojik yardım almaya yönelik tutum arasındaki ilişkide bir anlamlılık bulunamamıştır. Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlük bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin, psikolojik ihtiyaçlar alt boyutlarında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülen araştırmada, yaş değişkeninin öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasında bir etkiye sahip olmadığı ifade edilmiştir (Yasul, 2016). Bu araştırmalar mevcut araştırmayı yaş değişkeni ile psikolojik yardım alma tutumu arasındaki ilişki açısından desteklemektedir. Ancak, Çivan'ın (2019) yaptığı araştırmada, yaş gruplarının psikolojik yardım alma tutumu puan ortalamaları incelendiğinde, 18-19 yaş grubu ile 22 ve üzeri yaş grubu arasında anlamlı bir farklılık tespit edildiği görülmüştür. Buna göre, 18-19 yaş grubundaki katılımcıların psikolojik yardım alma tutumu puanlarının 22 ve üzeri yaş grubundaki katılımcılardan daha düşük olduğu vurgulanmıştır.

Son olarak araştırmada, elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ile psikolojik yardım almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak zayıf pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bağlamda, araştırmaya katılan elit sporcuların kaygı düzeyleri arttıkça psikolojik destek almaya ilişkin tutumlarının da arttığı söylenebilir. Kaygıyı tamamen ortadan kaldırmak veya hiç hissetmemek yerine kaygı ile baş etmeyi öğrenmek gerekir. Bu öğrenme zihnin ve bedenin nasıl çalıştığını anlayarak ve farkındalık oluşturarak gerçekleşir. Yaşanılan kaygının düzeyi arttıkça psikolojik yardım alma ihtiyacı da artmaktadır. Pandemi süreci düşünüldüğüne insanların iş kayıpları, sosyal izolasyon, ölüm oranlarının artması, hayatın rutininden uzak kalmak gibi karşılaştığı zorluklar sonucunda kaygı düzeyleri ile psikolojik destek alma tutumlarının doğru orantılı olduğu şeklinde yorumlanabilir. Literatür incelemesinde doğrudan bu bulgu ile benzerlik gösteren çalışma olmamakla birlikte, mevcut çalışma bulguları ile benzer ya da farklılık gösteren araştırmalara rastlanılmaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında okuyan elit sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ile psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri cinsiyet, spor branşı, milli sporcu olma, okuduğu bölüm, medeni durum, gelir düzeyi, lisans süresi, daha önce psikolojik destek alma, ailesinde psikolojik destek alan birinin olması ve yaş değişkenleri açısından incelenmiştir.

Sonuç olarak; elit sporcuların cinsiyet, milli sporcu olma, okuduğu bölüm, gelir düzeyi, lisans süresi, ailede psikolojik destek alan birinin olması ve yaş değişkenleri ile yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$). Spor branşı değişkenine bakıldığında bireysel spor ile ilgilenen sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ölçeğinin alt boyutlarından biri olan sosyalleşme kaygı düzeylerinin takım sporu ile ilgilenen sporculardan daha yüksek olduğu; medeni durum değişkenine göre evli sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı toplam puanları, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyut puanlarının bekar sporculardan daha yüksek olduğu; daha önce psikolojik destek alma değişkenine göre ise psikolojik destek alan sporcuların psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeylerinin psikolojik destek almayanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Ayrıca, sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ile psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyleri arasında zayıf pozitif anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, araştırmaya katılan elit sporcuların kaygı düzeyleri arttıkça psikolojik destek almaya ilişkin tutumlarının da arttığı söylenebilir. Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- ✓ COVID-19 pandemisi boyunca ve sonraki dönemlerde de salgının olumsuz etkilerini en az seviyede tutabilmek, sportif faaliyetleri yeniden organize edebilmek adına en uygun zamanı tespit edebilmek, spor toplumunda yer alan bireylerin ve tabii ki izleyicilerin hem fiziksel hem ruhsal sağlıklarını koruyabilmek ve her düzeyde spor katılımını sağlayabilmek bakımından sağlık kurumları ve spor sağlığı alanında tüm yetkili ve uygulayıcılar işbirliği içerisinde hareket edebilir.

- ✓ COVID-19 virüsüne yakalanma kaygısının uygun seviyeye getirilmesi ve bu seviyenin sporcular tarafından korunabilmesi için sporculara maddi ve manevi destek verilebilir.
- ✓ Psikolojik destek almaya ilişkin tutum düzeyini olumsuz etkileyen faktörlerin (etiketlenme, dışlanma, yargılanma vb.) azaltılabilmesi için tüm sporculara ve sporla ilgilenenlere eğitim veya seminer verilebilir.
- ✓ Psikolojik destek alan sporculardaki değişim ve gelişimi gözlemek adına araştırmada kullanılan ölçekler ön test ve son test şeklinde uygulanabilir.
- ✓ Pandeminin ardından şartlar normaleştiğinde antrenörler sporcuların sadece fiziksel performansına yönelik değil, aynı oranda psikolojik sağlıklarını da dikkate alarak antrenman planlamaları yapabilir.
- ✓ Sporcuların süreç içerisinde yaşadığı başaramama kaygısı, öz güven eksikliği, saldırganlık, şiddet vb. hususlara istinaden gerekirse uzman kişilerden destek alabilir.
- ✓ Sporcunun başaramama durumunda aile, çevre ve özellikle antrenörlerin baskı uygulamaması tam tersine sporcuyla motive edici söylemlerde ve yapıcı eleştirilerde bulunması için eğitici çalışmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, K., Mor, A., Baynaz, K. ve Arslanoğlu, E. (2020). “An investigation on anxiety states of students in faculty of sport sciences during COVID-19”. *International Journal Of Disabilities Sports & Health Science*, 3(1), 66-73.
- Ağduman, F. (2021). “Sporcuların pandemic dönemde covid-19’a yakalanma kaygı düzeylerinin incelenmesi”. *Germanica Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 2-14.
- Akarçesme, C. (2004). *Voleybolda müsabaka öncesi durumluk kaygısı ile performans ölçütleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Aksoy, S. (2021). *Aktif spor yapan sporcuların pandemi sürecinde COVID-19 salgınına karşı yakalanma kaygı düzeyi ile spora özgü başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tekirdağ ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Tekirdağ.
- Aksu, E. (2017). *Üsküdar üniversitesi psikoloji bölümü öğrencilerinin ailesi ile yaşayan ve ailesinden ayrı yaşayanların anksiyete düzeyleri ve psikolojik destek alma tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Altınışık, M. S. (2019). *Suriyeli sığınmacıların maruz kaldıkları stresli yaşam olayları be algıladıkları sosyal desteğin psikolojik yardım almaya yönelik tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Samsun.
- Altundağ, Y., Kılıç, Z.H. ve Biçer, O. (2021). “Üniversite öğrencilerinde psikolojik yardım almaya ilişkin tutumun ve psikolojik yardım alma niyetinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(80), 1993-1950.
- Altınışık, R., Çoşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri-SPSS uygulamalı*. Sakarya Yayıncılık, 6. Baskı, Sakarya.
- Anderson, A.G., Hodge, K.P., Lavalley, D., and Martin, S.B. (2005). “New Zealand athletes’ attitudes towards seeking sport psychology consultation”. *New Zealand Journal of Psychology*, 33, 129-136.
- Arı, Ç., Ulun, C., Yarayan, Y. E., Dursun, M., Mutlu, T. ve Üstün, Ü. D. (2020). “Mindfulness, healthy life skills and life satisfaction in varsity athletes and university students”. *Progress in Nutrition*, 22(2), e2020024.
- Arıkan, G. (2006). Psikolojide indirgemecilik”. *Türk Psikoloji Bülteni*, 12(38), 18-20.
- Aslan, A. K., Cicioğlu, H. İ. ve Tekkurşun Demir, G. (2021). “Sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısının incelenmesi”. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3).
- Ateş, C., Yıldız, Y. ve Yıldız, K. (2018). “Profesyonel basketbol ve voleybolcuların antrenör iletişim beceri düzeyleri algısı ve sporcuların kaygı düzeylerinin araştırılması”. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(3), 40-52.
- Aydın, A. ve Tiryaki, S. (2017). “Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik bir çalışma (KTÜ örneği)”. *Orman Fakültesi Dergisi*, 17(4), 715-22.
- Aydın, S. ve Zengin, B. (2008). “Yabancı dil öğreniminde kaygı: Bir literatür özeti”. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 81-94.

- Barney, L. J., Griffiths, K. M., Jorm, A. F. and Christensen, H. (2006). “Stigma about depression and its impact on help-seeking intentions”. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 40, 51–54.
- Barua, S. (2020). Understanding coronanomics: The economic implications of the coronavirus (COVID-19) pandemic. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3566477>
- Başaran, M.H. (2008). *Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Konya.
- Başaran, M.H., Taşgın, Ö., Sanioğlu, A. ve Taşkın, A.K. (2009). “Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 533-542.
- Batu, B. (2020). *Yüme sporcularının yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kars.
- Beyazyüz, N. (2017). *Üsküdar Üniversitesi klinik psikoloji yüksek lisans öğrencilerinin erken dönem uyumsuz şemalarına göre psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Bicil, B. (2012). *Yetişkinlerin psikolojik yardım arama niyetlerinin incelenmesi: İzmir ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, İzmir.
- Bingöl, H., Çoban, B., Bingöl, Ş. ve Gündoğdu, C. (2012). “Üniversitelerde öğrenim gören taekwondo milli takım sporcularının maç öncesi kaygı düzeylerinin belirlenmesi”. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 121-125.
- Bulantekin, Ö. (2008). *Prediyaliz hasta grubunda anksiyete, depresyon ve yaşam kalitesinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İç Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Afyonkarahisar.
- Buru, K. (2021). *Spor merkezine giden yetişkin bireylerin yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kars.
- Chang, H. (2007). “Psychological distress and help-seeking among Taiwanese college students: Role of gender and student status”. *British Journal of Guidance & Counselling*, 35, 347-355.
- Cramer, K. M. (1999). “Psychological antecedents to help-seeking behavior: A reanalysis using path modeling structures”. *Journal of Counseling Psychology*, 46(3), 381–387.
- Cüceloğlu, D. (2010). *İnsan ve Davranış*. Remzi Kitapevi, 15. Baskı, İstanbul.
- Çebi, E. (2009). *University student's attitudes toward seeking psychological help: Effects of perceived social support, psychological distress, prior help-seeking experience and gender*. The Degree of Master of Science. Middle East Technical University, Ankara.
- Çebi, A. İ., Çebi, M. ve İmamoğlu, O. (2021). “Spor bilimleri öğrencilerinin yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısının incelenmesi”. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(120), 360-369.
- Çifçi, F. ve Demir, A. (2020). “COVID-19 pandemisinde türk profesyonel futbolcuların COVID-19 korkusu ve kaygı düzeylerinin incelenmesi”. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 26-38.

- Çiftçi, M. C., Tolukan, E. ve Yılmaz, B. (2021). “Sporcuların zihinsel antrenman becerileri ile sürekli sportif öz güven düzeyleri arasındaki ilişki”. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26(1), 151-162.
- Çivan, K. (2019). *Psikolojik danışman adaylarının psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Dilek, C. (2010). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Ankara.
- Duncan, L. E. and Johnson, D. (2007). “Black undergraduate students’ attitude toward counseling and counselor preference”. *College Student Journal*, 41, 696-719.
- Duyan, M. (2014). *Sporcuların psikolojik yardım arama tutumları, psikolojik ihtiyaçları ve psikolojik uyumlarının spor dallarına göre karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Muğla.
- Eisenberg, D., Golberstein, E. and Gollust, S. E. (2007). “Help-seeking and access to mental health care in a university student population”. *Medical Care*, 45(7), 594-601.
- Erdoğan, N. ve Kocaekşi, S. (2015). “Elit sporcuların sahip olması gereken psikolojik özellikler”. *Türkiye Klinikleri Journal Sport Science*, 7(2), 57-64.
- Eren Gümüş, A. (2000). “Üniversite öğrencilerinin yalnızlık ve beden imgelerinden doyun düzeylerinin sosyal kaygı düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi”. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 33(1), 99-108.
- Erkan, S., Özbay, Y., Cihangir Çankaya, Z., ve Terzi, Ş. (2012). “Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım arama gönüllülükleri”. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 94-107.
- Filiz, N. (2021). *Madde kullanım bozukluğu tedavisi gören hastaların profile ve genel öz yeterlilikleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Sanko Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Psikiyatri Hemşireliği Bilim Dalı, Gaziantep.
- Gögebakan, R. (2021). *Profesyonel futbolcularda yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, Konya.
- Gök, A. (2019). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım arama tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Güç, E. (2015). *Üniversite öğrencilerinin kendini damgalama , stresle başa çıkma tarzları ve psikolojik yardım arama tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Ankara.
- Güler, D., Gökdemir, K. Ve Günay, M. (2004). “Türkiye’de üniversitelerarası spor oyunlarına katılan futbolcuların ergojenik yardımcıları hakkındaki bilgileri ve kullanma düzeyleri”. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3, 37-48.
- Güler, H. ve Cicioğlu, H. İ. (2021). “Sedanter ve sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanmada bireysel kaygı düzeylerinin incelenmesi”. *International Journal Of Human Sciences*, 18(1), 67-75.
- Gümüşgül, C., Ersoy, A. ve Gümüşgül, O. (2020). “Amatör ve profesyonel sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygılarının incelenmesi- yönetsel karar

- boyutu”. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 26-37.
- Güven, M. ve Aslan, A. M. (2018). “Psikolojik danışma ve rehberlik alanında Türkiye’deki bilimsel dergilerde yayınlanan makaleler üzerine bir inceleme”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55), 593-604.
- Håkansson, A., Jönsson, C. and Kenttä, G. (2020). “Psychological distress and problem gambling in elite athletes during COVID-19 restrictions -A web survey in top leagues of three sports during the epidemic”. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(18), 6693.
- Hammami, A., Harrabi, B., Mohr, M. and Krustup, P. (2020). “Physical activity and corona virus disease 2019 (COVID-19): specific recommendations for home-based physical training”. *Managing Sport and Leisure*, 1-6.
- İşlek, Y. (2018). *Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin işsizlik ile ilgili kaygılarının depresyon ve kaygı düzeyleri ile ilişkisi açısından incelenmesi (Akdeniz bölgesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Antalya.
- Kalkan, M. ve Odacı, H. (2005). “Cinsiyet ve cinsiyet rolünün psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarla ilişkisi”. *PDR Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3, 57-64.
- Kara, B. (2009). *The role of socioeconomic adversity, armed conflict and familial factors in youth psychological well-being*. Doktora Tezi. Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Karadağ, C. (2019). *İlkokul öğretmenlerinin depresyon düzeyleri ile psikolojik yardım alma tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, Lefkoşa.
- Karagözoğlu, Ş., Tekyaşar, F., ve Alp Yılmaz, F. (2013). “Effects of music therapy and guided visual imagery on chemotherapy-induced anxiety and nausea–vomiting”. *Journal of Clinical Nursing*, 22(1-2), 39-50.
- Karalp, A. (2009). *Lise öğrencilerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, İzmir.
- Kartopu, S. (2012). “Lise öğrenci ve öğretmenlerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Kahramanmaraş örneği)”. *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(2), 147-70.
- Kaya, M. E. (2019). *Kayıp yaşayan yetişkinlerin psikolojik dayanıklılıkları ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikolojik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kırımlı, F. (2007). *Lise öğrencilerinin psikolojik yardım arama tutumlarını etkileyen etmenler*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Koç, H. (2004). *Profesyonel futbolcularda durumluk kaygı düzeyini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.
- Koçak, U. ve Özer Kaya, D. (2020). “COVID-19 pandemisi, spor, sporcu üçgeni: Etkilenimler ve öneriler”. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 129-133.

- Koçyiğit, M. ve Pamukçu, B. (2017). “Üniversite öğrencilerinin psikolojik danışmadan beklentileri: Cinsiyet, psikolojik yardım alma deneyimi, psikolojik yardıma ilişkin tutum ve kişilik özelliklerinin rolü”. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (4), 2148-2171.
- Koruç, Z. ve Bayar, P. (2006). “Olimpik hazırlıklar ve spor psikolojisi”. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 26-37.
- Köyden, D. (2015). *Ebeveynleşme olgusunun depresyon, kaygı, öfke ve obsesif inaniş biçimleriyle ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı, Ankara.
- Kuşçu, F. ve Taşova, Y. (2020). “COVID-19 kliniği ve yönetimi”. *Arşiv kaynak tarama dergisi*, 29(1), 24-30.
- Lau J.Y.F., Elev T.C. and Stevenson J. (2006). “Examining the state-trait anxiety relationship: A behavioural genetic approach”. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 34(1), 18-26.
- Lee, J. and Graham, A. V. (2001). “Student’s perception of medical school stress and their evaluation of a wellness elective”. *Medical Education*, 35 (7), 652-659.
- Marakoğlu İ, Demirer S, Özdemir D, Sezer H. (2003). “Periodontal tedavi öncesi durumluk ve süreklilik kaygı düzeyi”. *Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*, 6(2), 73-79.
- Mann, R. H., Clift, B. C., Boykoff, J. and Bekker, S. (2020). “Athletes as community; athletes in community: COVID-19, sporting mega-events and athlete health protection”. *Br. J. Sports Med.*, 54, 1071-1072.
- Memish, Z. A., Steffen, R., White, P., Dar, O., Azhar, E. I., Sharma, A., and Zumla, A. (2019). “Mass gatherings medicine: public health issues arising from mass gathering religious and sporting events”. *The Lancet*, 393(10185), 2073-2084.
- Meriç Genç, (2020). *Z kuşağı üniversite öğrencilerinde psikolojik yardıma ilişkin tutumuna öz şefkat ve bilişsel esneklik seviyesi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Meydan, B. ve Lülecî, B. (2013). “Eğitim fakültesi öğrencilerinde psikolojik yardıma ilişkin tutumun yordayıcısı olarak önceki psikolojik yardım alma deneyimi, algılanan sosyal destek ve yalnızlık”. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 3(4), 45-56.
- Metin, A. (2017). *Lise öğrencilerinin psikolojik yardım alma tutumlarının kendini damgalama ve sosyal damgalama algısına göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Orman, M. (2020). *Kanser hastalarında psikolojik yardım alma tutumunun üstbiliş ve bütünlük duygusu ile ilişkisi ve bu değişkenlerin tedavi uyumuna etkisi*. Uzmanlık Tezi. Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Tekirdağ.
- Özdemir, S. (2012). *Psikolojik yardım alma tutumu ile kişilik, kendini saklama, cinsiyet rolleri arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Özgün, A., Türkmen, M. U. ve Ayhan, B. (2021). “Sporcuların COVID-19’a yakalanma kaygısı ve spora bağlılık durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi”. *International journal of Contemporary Educational Studies*, 7(1), 298-315.
- Özgül, E. (2012). *Psikolojik testler*. Nobel Yayınları, Ankara.

- Öztürk, S. E. (2019). *Dart sporcularının durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin performansa etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bartın.
- Özusta H. Ş. (1995). “Çocuklar için durumluk-sürekli kaygı envanteri uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması”. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10(34), 32-4.
- Özyol, E. K. (2021). *Boksörlerde COVID-19’a yakalanma kaygısının algılanan stres düzeyi üzerine etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kayseri.
- Polatcan, İ. ve Kaptangil, İ. (2021). “Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda eğitim alan öğrencilerin yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygılarının incelenmesi”. *Turkish Studies Social*, 16(3), 1179-1194.
- Reardon, C.L., Hainline, B., Aron, C.M., Baron, D., Baum, A.L., Bindra, A. and Currie, A. (2019). “Mental health in elite athletes: International olympic committee consensus statement”. *Br. J. Sports Med.*, 53(11), 667–699.
- Rellini, A. and Meston, C. (2007). Psychology: Sexual Function and Satisfaction in Adults Based on the Definition of Child Sexual Abuse. *The Journal of Sexual Medicine*, 4(5), 1312-1321.
- Rickwood, D. J., Deane, F. P., and Wilson, C. J. (2007). “When and how do young people seek professional help for mental health problems?” *The Medical Journal of Australia*, 187(7), 35-39.
- Sadıkoğlu, M. C. (2021). *Türkiye’de COVID-19 pandemi sürecinde alınan tedbirler ve gerçekleştirilen spor organizasyonlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Sağlık Bakanlığı. (2021). T.C. Sağlık Bakanlığı COVID-19 bilgilendirme platformu. Erişim: 14.11.2021, <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66494/pandemi.html>
- Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması. (2020). T.C. Sağlık Bakanlığı COVID-19 (sars-cov-2 enfeksiyonu) genel bilgiler, epidemiyoloji ve tanı. Erişim: 16.11.2021, <https://covid19.saglik.gov.tr/Eklenti/39551/0/COVID-19rehberigenelbilgilerepidemiyolojiyetanipdf.pdf>
- Sakaoğlu, H.H., Orbatu, D., Emiroğlu, M. ve Çakır, Ö. (2020). “COVID-19 salgını sırasında sağlık çalışanlarında spielberger durumluk ve sürekli kaygı düzeyi: tepecik hastanesi örneği. *Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 30(Ek sayı):1-9.
- Sanborn, V., Todd, L., Schmetzer, H., Davis, N.M., Updegraff, J. and Gunstad, J. (2021). “Prevalence of COVID-19 anxiety in division student-athletes”. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 15(2), 162-176.
- Serbest, E. (2021). *Amatör futbolcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygıları ile psikolojik iyi olma düzeylerinin değerlendirilmesi (İstanbul örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Antrenör Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Şahin, M. (2019). “Korku, kaygı ve kaygı (anksiyete) bozuklukları”. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 6(10), 117-135.
- Şahin, Ö. (2020). *Babaları tarafından cinsel istismara maruz bırakılan kız çocuk annelerinin öznel yaşantılarının nitel olarak incelenmesi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı, Ankara.

- Şahin, B. (2021). *11-12 yaş grubu yüzücülerin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya.
- Şeker, R. (2017). *Elit sporcularda hedef yöneliminin, temel psikolojik ihtiyaçlar ile başarısızlık korkusu üzerine etkisi*. Doktora Tezi. Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Çorum.
- Şimşek, P. (2016). *Yetişkinlerin psikolojik yardım alma tutumlarının incelenmesi: Mardin ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Tarsus, B. (2018). *Erkek üniversite öğrencilerinde depresyon, rol normları ve psikolojik yardım arama tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Sakarya.
- Tekin, B. (2020) COVID-19 pandemisi döneminde ülkelerin COVID-19, sağlık ve finansal göstergeler bağlamında sınıflandırılması: Hiyerarşik kümeleme analizi yöntemi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 336-349.
- Tekin Çatal, M. (2014). *Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerine göre psikolojik yardım alma tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Samsun.
- Tekkurşun Demir, G., Cicioğlu, H. İ. ve İlhan, E. L. (2020). “Sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygısı ölçeği (SYTKYKÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması”. *Journal of Human Sciences*, 17(2), 458-469.
- Temiz, M. (2019). *Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumların benlik saygısı ve fonksiyonel olmayan tutumlar ile ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Temiz, M., Özdoğan, B. ve Hızlı Sayar, G. (2021). “Psikolojik yardım alma tutumları, işlevsel olmayan tutumlar ve benlik saygısı ilişkisi”. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 1056-1078.
- Til, A. (2020). “Yeni koronavirüs hastalığı hakkında bilinmesi gerekenler”. *Ayrıntı Dergisi*, 8(85), 53-57.
- Timpka, T. (2020). “Sports health during the sars-cov-2 pandemic”. *Sports Medicine*, 50,1413–1416.
- Tolukan, E. ve Akyel, Y. (2019). “Futbolda antrenör-sporcu ilişkisi ve sürekli sportif kendine güven üzerine bir araştırma”. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 103-112.
- Topkaya, N. (2011). *Psikolojik yardım alma niyetinin sosyal damgalanma, tedavi korkusu, beklenen yarar, beklenen risk ve tutum faktörleriyle modellenmesi*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, İzmir.
- Topkaya, N. ve Meydan, B. (2013). “Üniversite öğrencilerinin problem yaşadıkları alanlar, yardım kaynakları ve psikolojik yardım alma niyetleri”. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 25-37.
- Toresdahl, B. G. and Asif, I. M. (2020). “Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Considerations for the competitive athlete”. *Sports Health*, 12(3), 221-224.
- Turhan, F. S. (2019). *Lise öğrencilerinin psikolojik yardım alma tutumunun yordanması*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İzmir.
- Türk Dil Kurumu. (2021). Erişim: 15.11.2021, <https://sozluk.gov.tr/>

- Vaughan, R. S., Edwards, E. J. and MacIntyre, T. E. (2020). "Mental health measurement in a post COVID-19 world: psychometric properties and invariance of the dass-21 in athletes and non-athletes". *Front Psychol*, 11, 590559.
- Vogel, D. L., Wester, S. R., and Larson, L. M. (2007). "Avoidance of counseling: Psychological factors that inhibit seeking help". *Journal of Counseling and Development*, 85, 410-422.
- Yarayan, Y. E. ve Ayan, S. (2018). "Farklı takım sporlarında olan sporcuların imgeleme biçimlerinin incelenmesi". *Journal of International Social Research*, 11(60), 1414-1422.
- Yarayan, Y. E., Yıldız, A. B. ve Gülşen, D. B. A. (2018). "Elit düzeyde bireysel ve takım sporu yapan sporcuların zihinsel dayanıklılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(57), 992-999.
- Yasul, Y. (2016). *Beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerinin temel psikolojik ihtiyaçlarını bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitim Ve Spor Anabilim Dalı, Kahramanmaraş.
- Yelpaze, İ. (2016). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım alma tutumlarının incelenmesi*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Yıldırım, B. (2018). *Otizm spektrum bozukluğu tanısı almış çocukların anne babalarının depresyon, kaygı ve yaşam kalitesi düzeylerinin, psikolojik yardıma yönelik tutumları ile ilişkisi üzerine bir inceleme*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yıldız, A. B., Algün Doğu, G., Parlaklıç Büyükakgöl Ş. ve Yaman Yılmaz, C. (2020). "The relationship between athletic mental energy and eating behaviors". *Progress in Nutrition*, 22(2), e2020017.
- Yıldız, A. B., Çat, N. ve Algün Doğu, G. (2021). "Sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi". *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26(4), 453-564.
- Yıldız, Y. (2020). "Elit sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygı durumlarının incelenmesi". *International Journal Of Human Sciences*, 17(4), 1275-1284.
- Yıldız, Y. (2021). *Bedensel engelli yüzücülerin yeni tip koronavirüse yakalanma kaygılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yılmaz, V. A., Kuruç, Z. ve Acar, Z. (2004). "Comparison of pre-competition and post competition anxiety level of volleyball players" (ss: 70). *The 10th. ICHPER. SD European Congress*, Antalya.
- Yılmaz, İ. A., Dursun, S., Güngör Güzeler, E. ve Pektaş, K. (2014). "Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyinin belirlenmesi: Bir örnek çalışma". *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 16-26.
- Yılmaz, F. H. (2020). *Bir rehabilitasyon hastanesinde çalışan hemşirelerin psikolojik yardıma ilişkin tutumları ile psikolojik yardım alma nedeniyle damgalanma algısı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yurdakul, F. (2021). *Helikopter ebeveynliğin psikolojik yardıma yönelik yuyum ile ilişkisinde akılcı olmayan inançların aracı rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.

Zeren, Ş. G. (2017). “Yüz yüze ve çevrimiçi psikolojik danışmada terapötik işbirliği: Psikolojik danışman adaylarının görüşleri”. *Journal of Human Sciences*, 14(3), 2293-2307.

EKLER

Ek 1.Etik Kurul Formu

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
28.05.2021	05	2021/435

KARAR NO: 2021-435

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ebru Yıldız'ın Prof. Dr. Soner ÇANKAYA danışmanlığında "Elit Sporcuların Yeni Tip Korona Virüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ile Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Düzeylerinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket, ölçek ve bilgisayar ortamında anket/test çalışmasını içeren 13082 sayılı dilekçesi okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ebru Yıldız'ın Prof. Dr. Soner ÇANKAYA danışmanlığında "Elit Sporcuların Yeni Tip Korona Virüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı ile Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Düzeylerinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket, ölçek ve bilgisayar ortamında anket/test çalışmasının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

PP5.1.FR.0011, R0, Mayıs 2019

Sayfa 1 / 1

Ek 2.Kişisel Bilgi Formu

1. Yaşınız :
2. Cinsiyetiniz : Kadın ( ) Erkek ( )
3. Spor Branşınız : Bireysel ( ) Takım ( )
4. Milli Sporcu Musunuz?: Evet ( ) Hayır ( )
5. Okuduğunuz Bölüm : Spor Yöneticiliği ( )
Antrenörlük ( )
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ( )
Rekreasyon ( )
6. Medeni Durumunuz : Evli ( ) Bekar ( )
7. Sporcu Lisans Süreniz : 1-3 yıl ( ) 3-5 ( ) 5 yıl ve fazlası ( )
8. Aylık Gelir Düzeyiniz (TL) : a) Gelir>Gider (Yüksek)
b) Gelir=Gider (Orta)
c) Gelir<Gider (Düşük)
9. Daha önce psikolojik yardım aldınız mı? : Evet ( ) Hayır ( )
10. Ailenizde psikolojik yardım alan var mı? : Evet ( ) Hayır ( )

Ek 3. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği- Kısa Form

NO	Sayın katılımcı, ölçeğin maddelerinde yer alan ifadelere katılma düzeyinizi, her maddenin karşısında bulunan numaralardan birini yandaki düzeylere göre işaretleyerek belirtiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Akıl sağlığında bir bozulma olduğunu düşünürsem, ilk tercihim bir uzmandan yardım almak olur.	1	2	3	4
2.	Sorunlar hakkında bir psikologla konuşma fikri, bana, duygusal çatışmalardan kurtulmanın kötü bir yolu gibi geliyor.	1	2	3	4
3.	Hayatımın bu döneminde ciddi bir duygusal kriz yaşasam, psikoterapi olarak rahatlayabileceğimden eminim.	1	2	3	4
4.	Bir kişinin, gerektiği hâlde bir uzmandan yardım almadan çatışmalarıyla ve korkularıyla baş etmeyi istemesi takdir edilecek bir tutumdur.	1	2	3	4
5.	Uzun bir süre endişeli veya üzgün olsam, psikolojik yardım almayı isterim.	1	2	3	4
6.	Gelecekte psikolojik danışma almayı isteyebilirim.	1	2	3	4
7.	Duygusal bir sorunu olan kişinin bunu tek başına çözmesi mümkün değildir; bu sorununu, bir uzmandan yardım olarak çözebilir.	1	2	3	4
8.	Gerektirdiği para ve zaman açısından psikoterapinin değeri benim için şüphelidir.	1	2	3	4
9.	Kişi, sorunlarını kendi çözmelidir; psikolojik danışma almak başvurulacak son çare olmalıdır.	1	2	3	4
10.	Kişisel ve duygusal sorunlar, başka birçok şey gibi, genellikle kendi kendine çözülürler.	1	2	3	4

Ek 4. Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (COVID-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Yeni tip koronavirüsün performansımı düşürebileceğini düşününce endişelenirim.	1	2	3	4	5
2	<i>Yeni tip koronavirüse yakalanmış biriyle karşılaşsam bile kendimi rahat hissederim. **</i>	1	2	3	4	5
3	Sportif ortamlarda bulunursam yeni tip koronavirüs bana bulaşacak diye korkarım.	1	2	3	4	5
4	Yeni tip koronavirüs yaşamımı kısıtlayacağı için gerilirim.	1	2	3	4	5
5	Yeni tip koronavirüsün vücudumda yaratacağı fiziksel tahribattan korkarım.	1	2	3	4	5
6	Yeni tip koronavirüse yakalanmış biriyle karşılaşmaktan endişe ederim.	1	2	3	4	5
7	Yeni tip koronavirüsün bende yaratacağı duygusal tahribattan korkarım.	1	2	3	4	5
8	Yeni tip koronavirüse yakalanırsam kendi ihtiyaçlarımı karşılayamam diye endişelenirim.	1	2	3	4	5
9	Yeni tip koronavirüs bana bulaşmış olsa kaygılı hissederdim.	1	2	3	4	5
10	Yeni tip koronavirüs bulaştığında başıma neler geleceğini bilememek beni tedirgin eder.	1	2	3	4	5
11	Yeni tip koronavirüs bulaşursa ne kadar sürede iyileşeceğimi bilememek beni kaygılandırır.	1	2	3	4	5
12	Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye dışarı çıkmaktan sakınırım.	1	2	3	4	5
13	Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye antrenmanlarımı ertelerim.	1	2	3	4	5
14	Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye alışverişimi ertelerim.	1	2	3	4	5
15	Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye egzersiz yapmak için dışarı çıkmaktan kaçınırım.	1	2	3	4	5
16	Yeni tip koronavirüs bulaşır diye kalabalığa girmekten kaçınırım.	1	2	3	4	5

ÖZ GEÇMİŞ

Ebru Yıldız, Canik İMKB Anadolu Lisesi'ni bitirdikten sonra Bursa Uludağ Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümünden 2017 yılında mezun oldu. 2019 yılında Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı Lisansüstü Eğitim Programına başladı. Lisans mezuniyetinden itibaren özel eğitim kurumlarında Psikolojik Danışman olarak görev yapmaktadır. Temel ilgi alanları: Basketbol, kitap okumak, seyahat etmek.

İletişim Bilgileri

ORCID ID : 0000-0002-1363-0111

Yayınlar:

1. Çankaya, S., Çakıcı, H. A., Yıldız, E. ve Aksoy, Y. (2020). “*Sporcuların zihinsel antrenman uygulamaları ve özgüven durumlarının incelenmesi*”. Turkish Studies Social Sciences, 15(4), 1805-1821.

